

od leta 1969

ŠTEVERJANSKI VESTNIK

Števerjan, Januar - Marec 2021 | San Floriano del Collio, Gennaio - Marzo 2021

Leto LIII št. 1 | Anno LIII nr. 1

Pošiljatelj:

S. K. P. D. "F. B. Sedej"

Trg Svobode 6

34070 Števerjan (GO) – ITALIJA

vestnik@sedej.org

Poste Italiane Spa

Spedizione in abbonamento Postale

70% - DCB/Gorizia

Lasten tisk

Spošt.

S.K.P.D. F.B. SEDEJ

Trg Svobode 6

34070 Števerjan - (GO)

www.sedej.org

KAZALO

UVODNIK: 20 LET ZAŠČITE.....	3
JEZUSOVO IN MOJE SOČUTJE.....	4
CEPIVA VČERAJ IN DANES - V PRIMEŽU COVID-19.....	5
KAKO DELUJE CEPIVO PROTI COVID-19.....	9
VELIKA NOČ V ŠTEVERJANU	10
KD BRIŠKI GRIČ: VELIKONOČNI UTRINKI	11
VELIKONOČNA VOŠČILA.....	13
JERNEJ TERPIN OSVOJIL ITALIJANSKI POKAL IN NASLOV MVP	14
PRIPOVED IZ STARIH POZABLJENIH PREDALOV... ŠKATLA ČEVLJEV - PRVI DEL -	16
100 RDEČIH VRTNIC ZA SLAVLJENKO.....	17
KAJ PRAVIJO SOSEDI ? - NOVICE IZ BRIŠKEGA ČASNIKA GIRO D'ITALIA 2021 V GORIŠKIH BRDIH IN NOVI GORICI - IZJEMNA PROMOCIJSKA IN GOSPODARSKA PRILOŽNOST	18
OBLIKA STEKLENICE NI LE OKRAS	20
PEŠBUS.....	21
SREBRNI JUBILEJ NOVEGA GLASA	23
PIŠI KUKR GOVORIŠ - USTAJENSKA MAŠA U ŠTVRJNU.....	23
KAKO JE ŽIVETI DANES – INTERVJUJI Z MLADIMI ŠTEVERJANCI.....	24
DELOVANJE MEŠANEGA PEVSKEGA ZBORA	26
PRELOŽENI NAČRTI IN NOVI IZZIVI - DELOVANJE DRAMSKE DRUŽINE – MAREC 2021	27
NEOBIČAJNO KOLEDOVANJE SVETIH TREH KRALJEV.....	28
BOŽIČNICA (MALO DRUGAČE).....	29
BODEČA NEŽA IN DOC SERIJA	30
“ŠTVRJNSKA” PREŠERNOVA PROSLAVA.....	30
Osrednja proslava Slovencev v Italiji ob slovenskem kulturnem prazniku - ODTISI SVETLOBE - TAM NOTRI JE VSE NAŠE ŽIVLJENJE.....	32
DAROV, SMRTI	34-35
KUHARSKI RECEPTI	36
IGRICA.....	38
AJ! JAJ! JAJ! TA KERAMIKA!!!.....	39
VELIKONOČNA POBARVANKA.....	40
MARJAN DRUFOVKA: V SAMOSTOJNOSTI JE MOČ ZBORNİK OB 70. OBLETNICI KMEČKO DELAVSKE ZVEZE ZA ŠTEVERJAN	41

Opreмили in uredili člani društva »F. B. Sedej«

Urejanje, lektoriranje in grafično oblikovanje: Stefania Beretta, Petra Ciglič, Costanza Frandolič, Damjan Klanjšček, Elija Muzic, Klara Terčič, Martina Valentinčič

Petra Ciglič in Klara Terčič (glavni urednici)

Ivan Vogrič (odgovorni urednik)

Platnica: oblikovanje Petra Ciglič, fotografija Rebeka Bernetič

Če Števerjanskega Vestnika še **ne prejimate**, če ste **zamenjali bivališče in naslov**, ali potrebujete katerokoli informacijo, nas lahko kontaktirate s spodaj navedenimi telefonskimi številkami ali naslovi e-mail, tako da boste lahko še vedno redno prejeli naše glasilo.

Uredništvo Števerjanskega vestnika: vestnik@sedej.org

Petra Ciglič
342 8945726
ciglič.petra@gmail.com

Klara Terčič
366 1650128
klaratercic@gmail.com

Damjan Klanjšček
329 7227151
damjanklanjscek@gmail.com

Elija Muzic (blagajničar)
340 5258399
elija.muzic@gmail.com

UVODNIK

20 LET ZAŠČITE

Martina Valentinčič

Vstopili smo v leto 2021, plaho in zaskrbljeno, saj pandemije še nismo obvladali, obenem pa tudi z upanjem, da bo odkrito cepivo učinkovito in se bo stanje vendarle obrnilo na bolje. Vstopili smo v leto pomembnih obletnic, ko se bomo spomnili pomembnih mejnikov, ki so zaznamovali vaško in zamejsko stvarnost ter zgodovino slovenskega naroda nasploh. To so 70-letnica obnovitve Občine Števerjan in torej prvih povojnih demokratičnih občinskih volitev v naši vasi, s katerimi je tesno povezana 70-letnica ustanovitve Kmečko delavske zveze, predhodnice sekcije Slovenke skupnosti za Števerjan. Obenem pa obeležujemo tudi 20. obletnico odobritve zaščitnega zakona slovenske manjšine, junija pa bomo praznovali 30 let svobodne in demokratične Republike Slovenije.

Tovrstne obletnice so izredna priložnost, da se teh dogodkov spomnimo, jih predstavimo mlajšim generacijam, ki jih niso doživele in jih pojmujejo kot samoumevne in da s hvaležnostjo počastimo tiste, ki so se za te cilje trudili in borili. Obenem pa so tudi priložnost, da se ozremo po prehojeni poti in preverimo opravljeno delo in zastavimo nadaljnje cilje. Nobena družbena sprememba se namreč ne zgodi iz dneva v dan; revolucije, dosežki, zakoni, bodo ostali le mrtva točka na papirju in v zgodovinskih knjigah, če jih ne bomo nadgradili, udejanjali ali dosledno in primerno izvajali.

Meseca februarja smo med drugim tudi obeležili 20-letnico odobritve zaščitnega zakona; do takrat ni bilo celovite zakonodaje, ki bi veljala na naselitvenem ozemlju slovenske manjšine v Italiji. Veljala so seveda splošna načela 6. člena Ustave in 3. člena Statuta Dežele FJK; zaščito manjšine sta omenjala Londonski memorandum in nato Osimski sporazumi, predvsem glede pravice uporabe slovenskega jezika v odnosu

z javno upravo ter šolska in radiotelevizijska zakonodaja; zakonik o kazenskem postopku pa, po reformi iz leta 1988, tudi dovoljuje uporabo manjšinskih jezikov v tem postopku.

Zaščitni zakon torej predstavlja kronanje zakonskega in sodnega razvoja ter sad dolgoletnih političnih prizadevanj; zakonski osnutek je leta 1996 v Poslanski zbornici vložil poslanec Caveri, po branju v komisiji za Ustavne zadeve, ga je Zbornica obravnavala in odobrila julija leta 1999, Senat pa je zakon odobril 14. februarja 2001, po objavi v Uradnem listu je stopil v veljavo 23. marca 2001.

Zakon se v 29 členih dotika več vidikov, ki so za manjšino pomembni. Najprej določa zaščitenozemlje, in sicer tisto, kjer je manjšina zgodovinsko prisotna: na predlog posameznih občin je seznam, na katerem je 32 občin, sestavil paritetni odbor, odobril pa Predsednik Republike z odlokom leta 2007. Zakon določa pravico do slovenskih imen in poimenovanj ter za povrnitev v izvorno obliko poitalijančenih priimkov; obenem priznava pravico do uporabe slovenskega jezika v stikih s krajevnimi upravami, sodnimi oblastmi in s koncesionarji služb javnega interesa ter v izvoljenih organih. Zakon nadalje določa pravico do vidne dvojezičnosti ter podrobno obravnava izobraževalni sistem slovenske manjšine, predvsem s priznanjem dvojezičnega šolskega centra v Špetru in predvidevanjem slovenske sekcije na konservatoriju »Tartini« v Trstu. Med pomembnimi določili pa je treba tudi omeniti podporo manjšinskim ustanovam ter vrnitev manjšini Narodnega doma v Trstu in Trgovskega doma v Gorici.

Prehojena dvajsetletna pot izvajanja zakona je v veliki meri uspešna; v prvih letih je bilo seveda precej težav in nevšečnosti z interpretacijo zakonskih določil s strani funkcionarjev javne

uprave kot tudi zaradi nasprotovanja določenih političnih sil. Vztrajno delo predvsem izvoljenih predstavnikov na vseh ravneh pa je privedlo do dobrih rezultatov: manjšinske ustanove redno prejemajo finančna sredstva, toponomastika in napisi so povsod prisotni (verjetno le z izjemo središč dveh večjih mest), raba slovenščine v odnosih z javno upravo je postala del vsakdana, dvojezične osebne izkaznice – tudi elektronske – niso več redkost, postopki za vračanje priimkov v izvirno obliko tečejo brez težav.

Ostajajo pa seveda odprta vprašanja, ki so vezana predvsem na tista določila, ki predvidevajo poseg državne uprave; vemo namreč, da ko je v Rimu vreme viharno, so manjšinske problematike redno postavljene v ozadje in morajo čakati ne samo, da se zjasni, ampak na imenovanje novih ministrov, funkcionarjev in da le-ti zadeve ponovno vzamejo v roke. Postopek vračanja imovin se je sicer končno začel, a bo trajal precej let. Dokaz, da nismo še na zeleni veji, pa je tudi žalostna zgodba imenovanja članov Paritetnega odbora; kljub dogovoru na krajevni ravni smo namreč več kot leto dni čakali na imenovanje članov s

strani vlade. Izkazalo se je, da je manjšina pri tem nemočna in prepuščena na milost in nemilost trenutne vladne koalicije. Največji in najbolj pereč problem pa je in ostaja zagotovljeno zastopstvo v Parlamentu; 26. člen zakona predstavlja namreč le splošno priporočilo, ki je ostalo mrtva točka, zmanjšanje števila poslancev in senatorjev tudi ne bo pozitivno vplivalo, saj je možnost za izvolitev slovenskega predstavnika brez primernih olajšav skorajda nična, konkretnih predlogov, kako zadevo rešiti, pa ni veliko na obzorju.

Veliko stvari se je v dvajsetih letih spremenilo, predvsem na bolje. Že nekaj let poteka v manjšini tudi debata o morebitnih posodobitvah zakona, kar je nedvomno koristno, saj se je svet okoli nas precej spremenil. Za kar se je bilo treba pred 20 leti zelo potruditi, predstavlja danes del vsakdana, nov in strpen ali celo prijateljski odnos do manjšine pa imajo sedaj dejansko vse večinske stranke, razen redkih izjem. Se je medtem spremenila tudi manjšinska stvarnost? Bomo kos novim izzivom? Katero pot ubrati in katere cilje si želi postaviti za naslednja leta, pa lahko pove le manjšina sama.

JEZUSOVO IN MOJE SOČUTJE

župnik Marjan

*Ljubezen ni nikoli posest
in se ne da nikoli spraviti na zalogo
in ljubezen od včeraj
mi danes nič ne koristi.
Ljubezen raste iz doživljanja z Bogom,
ljubezen raste, če se sprejemamo,
ljubezen raste, če drug drugega sprejemamo.*

Zdravnik je pripovedoval, kako je deset let poslušal pritoževanje ljudi, ki so imeli ledvične kamne. Potem se je neke noči sam znašel na urgenci. »Nisem vedel, kaj so bolečine, dokler nisem sam zbolel in jih sam izkusil,« je povedal. Dodal je še, da sedaj lažje predpisuje tablete proti bolečinam. Bolnikom pa govori: »Vem, kako vam je hudo.«

Zdravnik je moral sam zboleti, da je razumel bolečino bolnikov. Nekateri ljudje so tako občutljivi in sočutni, da jim je dano razumeti bolečino drugih, ne da bi sami zboleli za enako boleznijo in okusili enakih bolečin. Jezus je bil eden izmed njih. To lahko vidimo po tem, kako je ravnal z bolnikom, ki je ležal ob zdravilnem kopališču. Brž ko ga je zagledal, mu je izkazal sočutno pomoč. Tako je ravnal, kot poročajo evangeliji, tudi ob drugih priložnostih. Bolnike je rešil dolgotrajnega trpljenja.

Judovski voditelji so ravnali povsem drugače.

Ko so videli, da ozdravljen hodi, so ga, namesto da bi se z njim veselili, obsodili, ker nosi svojo posteljo na dan sobote, ko ni bilo dovoljeno opravljati nobenega dela. Pomislimo na ljudi, ki strežejo bolnikom, na svojce, ki se žrtvujejo za onemogle in ostarele. V svojih dejanjih in sočutni ljubezni so podobni Jezusu. Sem jaz med njimi? Ko se to zgodi, se dogaja velikonočno dejanje, ki se bo zapisalo v večnost.

Tudi jaz moram postati nekemu Cirenejec in stopiti iz mreže svojih težav. Tudi, če je moj križ še tako težak, moram opaziti nekoga, ki je meni podoben in ne zmore več. Ko si naložim težo drugih križev, opazim, da je moj postal lažji. To je čudež, ki je nastal z izmenjavo križev. Ko mi plahni upanje, moram prebuditi upanje v nekom drugem. Ko moj plamenček ugaša, moram priskočiti in pomagati, da drugemu ne ugasne. Tudi to je Velika noč ...

Zato tako, polno, sočutno podaljšano Veliko noč želi iz srca vsem.

CEPIVA VČERAJ IN DANES - V PRIMEŽU COVIDA-19

Pogovor z dr. Marlenko Žerjal

Petra Ciglic

Marlenka Žerjal je diplomirala v medicini in kirurgiji in je specializirala za pediatrijo. Trenutno je zaposlena v bolnišnici v Latisani. Pogovorili smo se o cepivih, predvsem o tistih proti koronavirusu, ki že leto dni pogojuje življenje vseh nas.

1. Zakaj se sploh cepimo?

Če želimo razumeti, kako deluje cepivo moramo najprej pogledati, kako deluje naš imunski sistem. Ko škodljivi virus vdre v naš organizem, ga ta prepozna in aktivira celice imunskega sistema, ki virus napadejo in premagajo. Ta proces pa lahko traja več časa in medtem se virus širi in razmnožuje po telesu ter seveda lahko povzroča razne bolezenske simptome. Ko enkrat organizem premaga

virus, si ga zapomni ter zagotovi imunsko zaščito proti temu virusu tudi za naprej, tako da v primeru druge okužbe z istim virusom, slednjega imunski sistem takoj prepozna in uniči, preden bi se lahko ta namnožil in škodoval telesu.

Cepimo se torej zato, da si v telesu preventivno namnožimo obrambne celice, ki bodo že pripravljene v primeru okužbe z virusom. V bistvu si torej prihranimo prvo prebolenje okužbe in si pridobimo imunsko zaščito, ki bi jo dobili po preboleli bolezni, toda z razliko, da smo se izognili hujšim simptomom, ki bi nam jih povzročila prava okužba.

2. Katere različne vrste cepiva poznamo in kako so se cepiva razvila v času?

Cepiva so se s časom seveda razvijala, tako da smo prešli od klasičnih do najbolj sodobnih mRNK cepiv.

Poznamo **mrtva** ali **inaktivirana cepiva**, ki so nastala že pred prvo svetovno vojno, in sicer proti koleri, tifusu, črnim kozam, dandanes pa npr. tudi cepiva proti klopnemu meningitisu, steklini... Ta cepiva vsebujejo mikroorganizme (t.j. virus ali bakterijo, ki povzroča bolezen), ki pa so jih z različnimi sistemi inaktivirali. Pri takih cepivih je navadno potrebnih več odmerkov, da zagotovijo imunost in ne povzročijo proizvodnje velikega števila protiteles.

Po drugi svetovni vojni so viruse začeli gojiti v kulturah in opazili so, da če se jih večkrat razmnoži, postanejo postopoma manj nevarni in nepatogeni (ne povzročajo bolezni). Tako se je rodila naslednja velika skupina cepiv, ki so **oslabljena** ali **atenuirana cepiva**. Ta cepiva so zelo učinkovita, ker se v telesu razmnožujejo kot pravi patogeni virusi in torej zelo močno spodbudijo imunski sistem, istočasno pa ne povzročajo hujših simptomov. To so npr. cepiva proti rdečkam, ošpicam, noricam. Za razvoj takih cepiv pa je potrebno dolgo časa, pogosto tudi več let.

Od sredine 80. let prejšnjega stoletja so začeli razvijati sodobnejše tipe cepiv, ki jim pravimo **rekombinantna cepiva**, to sta npr. cepivo proti hepatitisu B in papiloma virusu. Ta cepiva se proizvajajo s pomočjo genskega inženirstva.

Še sodobnejša so **vektorska cepiva** in **cepiva na podlagi mRNK** (»messenger« ali informacijski RNK). Vektorska cepiva so izdelana na podlagi vektorjev, ki so že vnaprej pripravljene "modelni" virusi, ki jih ni treba inaktivirati, ker so pripravljene nalašč za cepivo in niso škodljivi. V vektorje, modelne viruse, se s pomočjo genskega inženirstva vstavi gensko informacijo, košček patogenega agenta, proti kateremu želimo izzvati delovanje imunskega sistema. Tak »pre-programirani« virus se potem razmnožuje do neomejenih količin in se po že preizkušenem postopku pripravi kot cepivo.

Potem pa so še najsodobnejša **mRNK cepiva**, ki so prava novost. Delujejo kot prenašalci, ki v celice vnesejo mRNK. Pri teh cepivih se molekule informacijske RNK (mRNK), izdelane z kemijskimi postopki, vstavi v lipidne mehurčke. Ti se po vstopu v mišico zlijejo s celično membrano in v celico spustijo mRNK, ki povzroči proizvodnjo proteina, slednji v telesu spodbudi odgovor imunskega sistema. Torej če poenostavimo, v celico vstopi zapis, ki vsebuje informacijo za izdelavo določenega virusnega proteina (neke vrste »recept«). Celica ta zapis prebere in po njem zgradi proteine. Imunski sistem te proteine prepozna in začne proizvajati protitelesa. Na tak način v telo ne vstopi ne virus, ne del njega, temveč samo »recept« za izdelavo njegovih proteinov, ki sprožijo odgovor imunskega sistema. V primeru Covid-19 so znanstveniki izdelali sintetični mRNK, ki vsebuje recept za izdelavo določenega značilnega virusnega proteina oz. **»spike« proteina**.

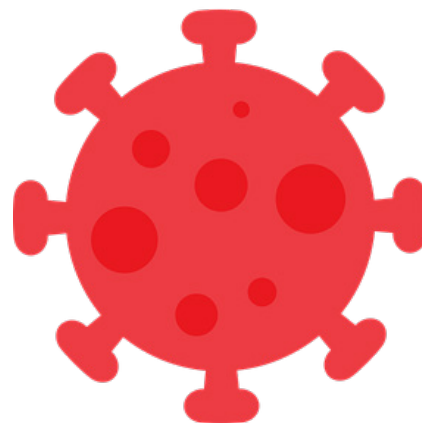
Cepiva proti koronavirusu, ki so na voljo, so torej **vektorska cepiva** (Astra-Zeneca in rusko cepivo Sputnik, ki se ga pa trenutno še ne sme uporabljati v Evropski Uniji) ali **mRNK cepiva** (cepivi Pfizer in Moderna).

3. Kaj sta RNK in mRNK in kaj so RNK virusi?

RNK (ribonukleinska kislina) je polimerska molekula, ki opravlja vrsto ključnih funkcij v živih organizmih. Ena najpomembnejših je posredovanje genetske informacije med DNK (deoksiribonukleinsko kislino) in beljakovinami – proteini. Specifičen del DNK se prepíše v informacijskega prenašalca (mRNK - messenger RNA), na podlagi katerega nastane določena beljakovina - protein. Če to še bolj poenostavimo, lahko rečemo, da je RNK »načrt«, kako zgraditi beljakovino in da mRNK prenese celici navodila tega »načrta«.

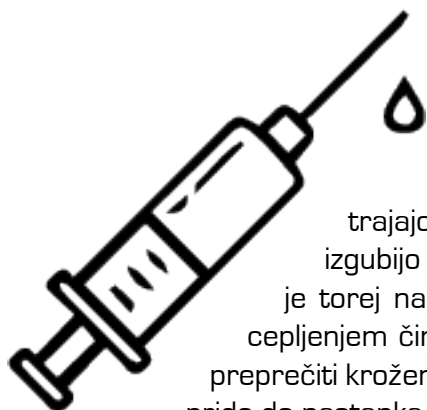
RNK virusi pa so virusi, v katerih je genski zapis v obliki RNK-ja. Koronavirus je RNK virus, in se, kot vsi virusi, ne more razmnoževati sam, kajti ne more proizvajati proteinov. On samo vsebuje informacije za svoje razmnoževanje, za katero pa potrebuje gostitelja, tj. drug organizem, ki proteine lahko proizvaja. Ko virus najde gostitelja vanj vstopi in prekopira svoj RNK in se tako začne razmnoževati.

4. Katera je razlika med klasičnimi cepivi in najnovejšimi? Zakaj se proti Covidu-19 ne izdelava klasičnega cepiva?

mRNK cepiva proti covidu-19 se razlikujejo od klasičnih cepiv po načinu tvorbe patogenih delcev. Klasična cepiva vsebujejo dejanske delce patogenov, medtem ko cepiva mRNK, kakor smo že povedali, vsebujejo informacijo za beljakovinske delce v obliki molekule informacijske RNK in se v telo vnesejo na podlagi lipidnih mehurčkov in ne z virusom. Iz tega izhaja tudi, da so ta cepiva bolj »čista«, torej brez bioloških primesi, ki so prisotna v vseh drugih cepivih. V primerjavi z vsemi drugimi vrstami cepiva je mRNK cepivo tudi dosti bolj prilagodljivo v primeru mutacije virusa in nastanka njegovih novih sevov, saj je dovolj zamenjati košček genskega zapisa za prilagoditev cepiva.

Pandemija koronavirusa je povzročila eno največjih globalnih kriz bodisi na zdravstvenem, gospodarskem in družbenem področju. Zato so države spodbudile in financirale raziskave za razvoj učinkovitih cepiv proti koronavirusu. Priprava klasičnega cepiva bi v našem primeru terjala preveč časa, verjetno kakšno leto, zato so posamezne farmacevtske hiše razvile cepiva z novimi tehnologijami, ki pa so jih v laboratorijih razvijali že vrsto let in tako so nastala bodisi manj inovativna vektorska cepiva kot seveda mRNK cepiva.

To je prvič, da se umetno skuša obvladati pandemijo take razsežnosti. Navadno virusi sami delujejo po navalih, ki pa lahko trajajo tudi leta, potem pa počasi sami od sebe, zaradi nenehnih mutacij, izgubijo na moči in preidejo do variante, ki je endemične oblike. V tem trenutku je torej namen cepiva ta, da zajezi hujše oblike obolenj za koronavirusom. S cepljenjem čim večjega dela populacije se skuša čim prej zaustaviti pandemijo in preprečiti kroženje virusa ter njegovo mutiranje. Bolj virus kroži, bolj mutira, bolj lahko pride do nastanka novih sevov, na katere današnja cepiva niso učinkovita.

5. Kateri so morebitni stranski učinki?

Med kliničnim preizkušanjem vektorskih in mRNK cepiv niso opazili posebnih resnih neželenih učinkov. Med stranskimi učinki so bile najpogostejše vnetne reakcije na mestu injiciranja, bolečina v mišicah in sklepah, utrujenost, glavobol in vročina, ki sta bili blagi do zmerne intenzitete in so izveneli v nekaj dneh po cepljenju. Pri mRNK cepivu so lokalni vnetni učinki po cepljenju tendenčno blažji kot pri klasičnih cepivih to pa zato, ker so, kot smo že povedali, ta cepiva dosti bolj »čista«, torej brez bioloških primesi, ki so prisotna v klasičnih cepivih. Kot pri vseh cepivih je tudi pri cepivih proti koronavirusu

problem alergičnih reakcij in anafilaksije, zato se cepivo odsvetuje tistim, ki so kdaj imeli anafilaktično reakcijo ali so hudi alergiki ali imajo znano alergijo na sestavine cepiva.

Dolgoročno še ne moremo vedeti, ali bodo ta cepiva prinesla kake nezaželene učinke ali imunološke probleme, saj so ta cepiva kot že rečeno absolutna novost. To bo znal povedati le čas. Trenutno ne zglada, toda pri novih tehnologijah so mogoči pojavi, ki jih še ne poznamo. Treba je povedati, da so vsa ta cepiva odobrena le pogojno. Razvila so se v izrednih razmerah in v zelo kratkem času, ker so se za to aktivirale države, seveda dolgoročnih učinkov ni bilo mogoče opazovati, ker je nujno čimprej zaustaviti virus. Podatke o morebitnih stranskih učinkih se bo zbiralo naprej, kot se to dogaja za vsa nova zdravila ali cepiva in klinične študije se bodo nadaljevale za dobo dveh let in šele po tem obdobju bodo cepiva lahko dobila dokončna dovoljenja.

6. Kaj pa glede učinkovitosti cepiva?

Cepivo nas v bistvu zaščiti pred boleznijo samo. Torej glavno merilo je preprečevanje nastanka hujših oblik covida, sintomatične bolezni, hospitalizacije in smrtnosti, ne pa možnosti, da se z virusom okužimo in posledično širimo okužbo. Dejstvo, da cepljena oseba ne samo ne zboli, ampak se tudi ne okuži in okužb ne prenaša, imenujemo sterilizacijska imunost, in se jo ponavadi izzove z atenuiranimi cepivi. Trenutno ni znano, če cepiva proti koronavirusu izzovejo tudi sterilizacijsko imunost, zato se tudi cepljeni morajo držati vseh priporočenih ukrepov proti širjenju virusa. Preliminarni rezultati treh cepiv, ki so na razpolago v Evropski Uniji, so zelo obetajoči in pravijo, da naj bi cepiva vspostavila visoko zaščito. mRNA cepiva naj bi imela okoli 95% učinkovitosti zaščite v primerjavi z necepljeno primerjalno skupino, medtem ko vektorsko cepivo Astra-Zeneca od 60% do 80% učinkovitosti.

7. Kako je potekalo cepljenje v Italiji in drugod po svetu?

V Italiji so s cepljenjem začeli zadnje dni decembra in sicer so najprej cepili zdravstvene delavce v bolnišnicah in domovih za starostnike (RSA, residenze sanitarie assistenziali). Potem so februarja začeli s cepljenjem starejših prebivalcev (nad 80 let), konec februarja pa s cepljenjem učnega osebja in vojaških enot ter policije, karabinjerjev ... Do množičnega cepljenja bo lahko prišlo seveda samo v trenutku, ko bo dovolj cepiva. Problem je namreč ta, da ni na razpolago potrebnega števila odmerkov cepiv za vse. Druge države so s cepljenjem začele že prej, Rusija in ZDA že lani jeseni, medtem ko je Kitajska baje začela cepiti že poleti.

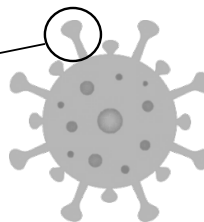

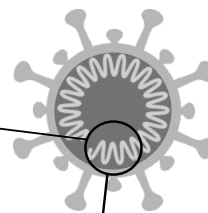
KAKO DELUJE CEPIVO PROTI COVID-19?

1. Proteini »spike« prekrivajo površino virusa in mu dajejo posebno obliko, zaradi katere se ta imenuje »korona-virus«.

Imunski sistem telesa, v katero vstopi virus, prepozna prav ta protein in odgovori s protitelesi, toda proizvodnja teh je zamudna in ko enkrat virus vstopi v organizem se hitro razmnožuje.

2. Virus vsebuje **RNK** (genetski material), ki je v bistvu seznam vseh informacij za razmnoževanje virusa in proizvodnjo njegovih proteinov. Virus sam se namreč ne more razmnoževati in proizvajati proteinov, zato potrebuje gostitelja.

3. Znanstveniki so iz virusnega RNK kopirali del, ki vsebuje informacije o proizvodnji proteina »spike« in izdelali **sintetični mRNK**, ki vsebuje samo to informacijo.

sintetični mRNK

Lipidni mehurček

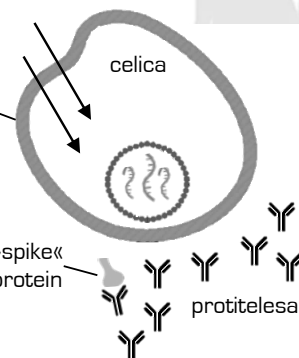
4. Sintetični mRNK so nato vstavili v **lipidni mehurček**. Iz tega bo sestavljeno cepivo. Lipidni mehurček z lahkoto vstopi v celico.

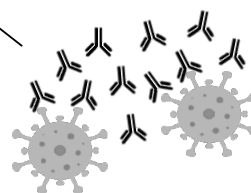
5. Ko celica prebere mRNK, ki je bil shranjen v lipidnem mehurčku, začne izdelovati »spike« protein. Ko pa imunski sistem telesa prepozna ta protein takoj začne proizvajati **protitelesa**.

»spike« protein

protitelesa

6. V primeru, da potem koronavirus vstopi v telo, so protitelesa že pripravljena in ga v zelo kratkem času uničijo. Navadno se cepi z dvema odmerki, da se (čeprav ne 100%) imuniteto zagotovi za dalj časa.

VELIKA NOČ V ŠTEVERJANU

Tudi tokrat smo povprašali nekaj sovaščanov, kako so v svoji mladosti praznovali Veliko noč in velikonočne praznike. Zahvaljujemo se vsem, ki so sodelovali in odgovorili na naša vprašanja, bralce pa vedno pozivamo, naj stopijo v stik s člani uredništva, če želijo tudi sami prispevati katerikoli utrinek iz svojih predalov spomina. Vsakemu bomo hvaležni.

Marino Humar: »Posebnih velikonočnih navad nismo imeli. Šli smo seveda k maši, ki se je začela ob petih, nato smo pojedli zajtrk, potem pa smo šli spet k maši, peš. Popoldne so bile molitve. Po molitvah pa smo se navadno srečali s sorodniki in prijatelji. Za Veliko noč smo ponavadi jedli kokošjo juho in "kifljče", pohano meso, in seveda fulje. V navadi smo imeli tudi kuhati velikonočni pršut, k ismo ga jedli s hrenom in jajci. Pekli smo tudi tradicionalne menihe. Bolj kot Velike noči se spominjam spomladanskega čiščenja pred Veliko nočjo. Na veliki petek je bil strogi post, takrat nismo smeli jesti mesa, jedli smo le polenovko. Na ta dan ni bilo nobene glasbe, nobenega praznika in niti plesa. Na veliki petek in Veliko noč se ni delalo. Na veliki petek se ni niti zvonilo in zato je vaška mladina po vasi ropotala s klopotci. Mladi so nabirali drevesne gobe, jih zakurili in s tem požegnali hišo. Na tak način so odpravljali slabe stvari.«

Helena Knez: »Pred velikonočnimi prazniki smo najprej očistili hišo in dvorišče. Med postom na nedeljo popoldne smo hodili k molitvi križevega pota. Meni se je zdelo vse zelo dolgo. V velikem tednu sem s tatom pripravljala pirhe. Najprej sva skuhalo jajca, nato sva jih pobarvala s posebno barvo in nanje nalepila sličice. Tata jih je nato namazal s slanino, da so se svetila. Med tednom sem hodila k obredom svetega tridnevja, ki so potekali zjutraj in v latinščini. Udeležba ni bila velika. Na veliko soboto je župnik blagoslovil ogenj in velikonočno svečo. Strežniki so nosili blagoslovljeno oglje po hišah. Mama je spekla potico in sladek kruh v krušni peči. Sladek kruh smo nesli blagoslovit k vstajenjski maši. Vstajenjska procesija in maša sta bili ob štirih zjutraj. Procesija je šla iz cerkve v Formentinijev park in nato po cesti spet v cerkev. Sledila je sv. maša, po maši pa blagoslov jedi. Vstajenjska maša je bila od vedno. Na Veliko noč je bilo kosilo zelo dobro: juha, pečen krompir s piščancem in sladka hrenova omaka. Potica, fulje in kuhan pršut niso smeli manjkati.

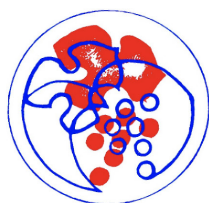
Ne vem, če je bila Velika noč takrat bolj doživeta kot danes, vem pa, da sem kot otrok komaj čakala, da bom z mamo pekla potice in delala fulje.«

Veneranda Stanič: »Postni čas se v mladosti ni veliko razlikoval od preostanka leta, saj takrat ni bilo nikakršnega izobilja. Spominjam se, da smo se udeležili pepelnice, na veliki petek pa je bil zapovedan strogi post. Od velikega četrтка do ponovnega zvonjenja, v soboto zjutraj, kmetje niso zapregali živine, ki je v tistih dneh mirovala. Zanimiva navada, ki je danes več ni, tudi ker nihče ne uporablja več živine za delo.

Na dan Velike noči je bila vedno vstajenjska sveta maša ob petih zjutraj. Tudi procesijo smo imeli ravno tako kot sedaj. Kasneje smo se na velikonočni dan odpravili k drugi maši in popoldne k molitvi, seveda peš, saj avtomobilov in drugih prevoznih sredstev ni bilo. Posebnih velikonočnih navad nismo imeli, spominjam pa se navade, ki jo je imel tata: ko smo narezali blagoslovljeni kruh, je vsaki kravi v hlevu dal po en košček in skrbno pazil, da so ga krave pojedle. Ko sem se poročila in prišla v Ušje, je bil tukaj običaj velikonočnega zajtrka, na mizi je bil na voljo sladek kruh, gubanca, fulje in menihi. Za velikonočno kosilo ni smela manjkati goveja juha, krompir, špinača in tradicionalni kuhan pršut. Ko

sem postala mama, smo pričeli z barvanjem pirhov, kar je otrokom bilo seveda zelo všeč. Pred tem, ko sem sama bila otrok, tega običaja nismo imeli, razkošja pač ni bilo.

Meni je Velika noč pomenila ponovno prebujanje, prihajala je pomlad, dnevi so se počasi daljšali. Otoplilo se je, otroci smo se lahko spet skupaj igrali zunaj, na odprtem. V tistih časih niso bile tako važne materialne dobrine, veliko bolj smo doživljali verske obrede. Ti so bili tudi prilika medsebojnega srečevanja in druženja.«

KULTURNO DRUŠTVO – CIRCOLO CULTURALE BRIŠKI GRIČ

Bukovje – Bucuié 6
34070 ŠTEVERJAN – S. FLORIANO DEL COLLIO (GO)

Velikonočni prazniki so pred vrati in z njimi se v naše domove vračajo običaji, s katerimi vsako leto obujamo tradicijo praznika. Redko kdo na svojih mizah ne ponuja obarvanih velikonočnih pirhov, ki razveseljujejo mlajše in starejše, vsakemu gospodinjstvu pa dodajo toplino praznika.

Barvanje pirhov je tradicija, ki se je veselimo vsako leto. Barve, postopek, načrtovanje, vse to je čarobnost, ki se nas dotakne v tem letnem času.

VELIKONOČNI UTRINKI

Dragi otroci in mladostniki,

vabimo vas, da sodelujete pri pobudi **VELIKONOČNI UTRINKI**: tema je poslikava **PIRHOV** oz. izdelava **PISANIC**, ki so simbol prihajajočih praznikov, ali **LIKOVNI IZDELEK** na isto temo. Osrednji motiv je Velika noč.

Pri ustvarjanju imate proste roke in lahko uporabite svojo kreativnost, domišljijo, ustvarjalnost ter tako ustvarjate risbe, praskanke, mozaike, stripe, 3D izdelke, okrasite kuhana jajca s pomočjo vodenih barvic, voščenk, tuša, naravnih lepil in materialov.

Domišljija ne pozna meja!

Ko boste pirhe umetniško okrasili, ustvarili vašo pisanico ali izdelek, naredite vsaj 3 fotografije, ki jih pošljete na naslov e-pošte **info@briskigric.eu** ali whatsapp številko 320-8447933 najkasneje do **petka, 2. aprila 2021**. Pri tem navedite ime in **priimek udeleženca** (avtorja pirha ali pisanice ali izdelka) ter **starost**.

Vse prejete fotografije bomo objavili na spletni in FB strani in youtube kanalu kulturnega društva Briški grič, pri čemer velja, da z oddajo fotografije obenem tudi privolite k njeni objavi na socialnih in spletnih orodjih društva Briški grič.

Vse udeležence bomo nagradili s **čokoladnim presenečenjem**, ki ga boste lahko prevzeli na sedežu k.d. Briški grič v Števerjanu v petek, 2. aprila 2021, od 14.00 do 16.00 ure po predhodnem dogovoru.

Informacije nudi Ingrid (tel. +39-347-7213410), naslov e-pošte: info@briskigric.eu

NASVETI ZA BARVANJE PIRHOV

Za vas smo pripravili nekaj **nasvetov o tem, kako velikonočne pirhe pobarvati na zdrav in okolju prijazen način, s povsem naravnimi sestavinami** in nekaj nasvetov o tem, kako zagotoviti, da lupina jajca med kuhanjem ne počí.

Naravno in na zabaven način jih lahko obarvate kar s pomočjo zelenjave, sadja, rož ter z nekaterimi drugimi živali.

Katere so naravne sestavine za posamezne barve?

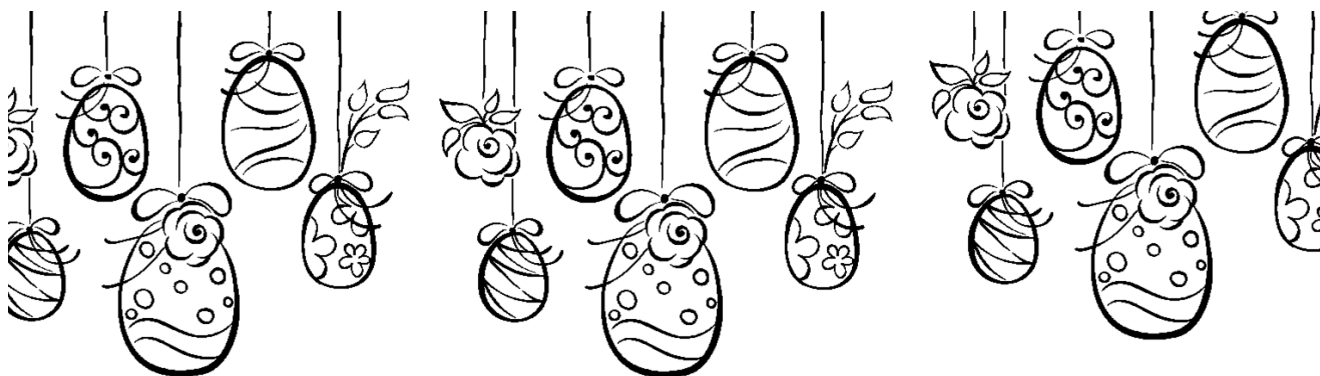
- Modra – rdeče zelje (prevremo narezane liste), sok rdečega grozdja, vložene, zmrznjene borovnice ali kompot iz borovnic.
- Rjava ali krem – kava (instant ali prava kava), črni čaj, temne orehove lupine, čebulni olupki.
- Rdeče-rjava – veliko suhe lupine rdeče čebule.
- Zelena – špinačni listi, brokoli, listi kopriv, zelena solata.
- Vijolična – rdeče vino, hibiskusov čaj.
- Barva sivke – vijolični grozdni sok (vrsta izabela); cvetovi vijolic z limoninim sokom.
- Oranžna – korenje, rdeča mleto paprika, čili v prahu, manjša količina olupkov rjave čebule.
- Rumena – pomarančna ali limonina lupina, korenje, zmleta kumina, kurkuma, žafranika, kamilični čaj, cvetovi regrata (ali bezga ali kamilice), listi in lubje jablane, semena zelene.
- Roza – rdeča pesa, maline, sok rdečega grozdja, sok vložene pese, brusnice, šipek, rdeči ribez.
- Rdeča – vložene češnje, maline, sok granatnega jabolka, sok rdeče pese, rdeč radič.
- Siva – zdrobljena hrastova skorja.

POSTOPEK VROČEGA BARVANJA

1. Jajca položite v kozico, eno poleg drugega. Dolijte hladno vodo, da so jajca lepo prekrita (nivo vode naj bo za kakšne 3 cm višje od jajc) in nekaj ščepecev soli, ki bo preprečila, da lupina počí.
2. Dodajte nekaj žlic kisa, ki naredi jajčno lupino bolj propustno.
3. Dodajte naravno barvilo. Če je jajc veliko, naj bo sestavin čim več, prav tako pa tudi, če želite intenzivnejše barve.
4. Voda z jajci naj zavre.
5. Zmanjšajte plin in na rahlem ognju kuhajte 15 minut.
6. Ko so jajca dobila ustrezno barvo, jih odstranite.
7. Če želite še bolj intenzivne barve, jajca začasno odstranite in vodo z barvilom precedite. Nato dajte jajca nazaj v barvilo in jih skupaj s kozico postavite čez noč v hladilnik.
8. Z naravnimi barvili bodo imela obarvana jajca „mat“ videz. Če želite, da se svetijo, zdrgnite posušena jajca s krpico, namočeno v nekaj kapljic jedilnega olja.

Na Facebook strani in na youtube kanalu k.d. Briški grič bomo v kratkem naložili tudi videoposnetek o iznajdljivem načinu krašenja kuhanih jajc. Ne prezrite!

Dragi bralci in prijatelji,

blagoslovljene, ljubezni in sreče polne velikonočne praznike, Vam iz srca želijo:

županja Franca Padovan, vsi občinski sodelavci, uredništvo Števerjanskega vestnika, društvo F.B. Sedej in vse včlanjene skupine.

JERNEJ TERPIN OSVOJIL ITALIJANSKI POKAL IN NASLOV MVP

Petra Ciglic

Odbojkar in sovaščan Jernej Terpin je skupaj z ekipo Agnelli Tipiessa Bergamo zmagovalec finala italijanskega pokala za A2- in A3-ligo. V finalu so premagali Porto Viro (25:21, 25:21, 25:10). Jernej se je izkazal tudi za najboljšega igralca in bil izbran za MVP (tj. Most valuable player oz. Najbolj cenjeni igralec).

Najprej čestitam za zmago. Kako se počutiš ob tako pomembnem trenutku?

To je res lep dosežek, še posebno v takem letu kakor je letošnje, ko ne veš, koliko boš lahko nadaljeval, ali se bo vse spet ustavilo ... Res smo zadovoljni, tako mi igralci, kot društvo. Treba je povedati, da treniramo že dobrih osem mesecev in ko pridejo rezultati, se zdi da je ves trud in vse

delo poplačano. Tudi osebno sem zelo zadovoljen in počaščen.

Ta finale je bil nekoliko svojevrsten. Kako je igrati brez publike?

Igrati brez publike je čudno, ker so trenutki med samo igro, ko vlada tišina in se zdi vse neresnično, v določenih trenutkih se zdi skoraj kot bi bili v iluziji. Nikogar ni, ki bi kričal, ki bi spodbujal. Publika je zelo važna, ker ti v določenih trenutkih vliva korajžo, te spodbuja, te opogumlja. Igranje brez publike je torej težje. In resnično nam je tudi žal, da ni bilo te možnosti, predvsem na tako važni tekmi, kot je bila v četrtek. V normalni situaciji bi lahko imeli namreč okoli 4.000-5.000 gledalcev, ki bi nas skupaj popeljali do finaleja. Tako da, res škoda, tudi glede na to kako uspešno poteka sezona. Trenutno smo namreč prvi, s 14 točkami prednosti nad drugo ekipo, in bi v normalnem stanju imeli zagotovo vsako nedeljo polno dvorano. Sam sem pa zelo vesel te novonastale »digitalne publike«, mnogi Števerjanci so me namreč gledali, mi izkazovali podporo in so mi potem pisali in čestitali, tako da sem lahko res zadovoljen. Tudi npr. v četrtek, ko smo bili na RAI-u, so nas lahko vsi gledali in nam sledili in mi res je v veliko čast, da lahko predstavljam našo majhno vas na takih pomembnih prireditvah, kot je finalna tekma italijanskega pokala.

Kako pa je potekla letošnja odbojcarska sezona?

Letošnja sezona je osebno ena od doslej najboljših sezon. Začeli smo sicer zelo zgodaj,

3. avgusta. Navadno se začenja pripravna faza tam okoli konca avgusta. Mi smo začeli tudi pred vsemi ostalimi ekipami in to nam je verjetno dalo malo prednosti nad ostalimi. Moram reči, da sem res zelo ponosen. Društvo je zelo profesionalno. Bi rekel, da je profesionalno skoraj kot v sami superligi. Tukaj imamo na voljo tri trenerje, kondicijskega trenerja, psihologa. Res nam nudijo vse, kar potrebujemo in so potem rezultati tudi vidni. Letos smo izgubili le dve tekmi na 19. To je izjemen rezultat, tako za društvo, kakor osebno zame.

Kateri pa so tvoji cilji za naprej?

Cilji, oz. sanje bi bile te, da bi letos zmagali prvenstvo, kajti smo celo sezono prvi, smo zmagali pokal ... Treba je povedati, da moramo še skozi play-off, kar pomeni, da se vse nabrane točke izničijo in je treba spet igrati proti skoraj

vsem moškim ekipam. Toda res si želim, da bi letos zmagali prvenstvo. Tudi v dokaz svoje letošnje osebne rasti na igrišču. Gotovo bomo dali vse od sebe in tudi sam bom dal vse od sebe, da bi domov odnesli še prvenstvo. Kaj in kako za naprej pa točno še ne vem. Moram povedati iskreno, da imam že določene ponudbe za naslednje leto, ki jih bom moral vse pretehtati in premisliti. Upam, da bom pri tem imel malo sreče, kakor sem jo imel že letos, ko sem se odločil, da pridem v Bergamo in da ne podaljšam z Mondovijem. Cilji so torej res visoki, in bodo zahtevali kar precejšen trud. Pred nami je še dober mesec oz. dva, preden bomo lahko potegnili črto in videli končni rezultat.

Letošnja sezona je bila, recimo, zmes truda, dela, toda tudi sreče. Z osebnega vidika pa posebej sreče, moram priznati, kakor samo dejstvo da sem prišel v Bergamo.

Na koncu bi še dodal, da sem bil res počaščen ob vseh lepih besedah, čestitkah in sporočilih, ki sem jih v teh dneh prejel. Tudi na primer, ko so mi čestitali bivši soigralci, ki so trenutno v prvoligaških ekipah in igrajo z reprezentancami na evropskem nivoju. Rad bi se zahvalil vsem, ki so mi čestitali in ki so mi izkazali svojo podporo, tako svojim sovaščanom, kot Olympiji, matičnemu društvu.

PRIPOVED IZ STARIH POZABLJENIH PREDALOV...

ŠKATLA ČEVLJEV

- PRVI DEL -

Originalno besedilo v italijanščini: Nino Š.

Prevod v slovenščino: Petra Ciglic

Kljub častitljivi starosti mojega spomina na srečo še niso prizadeli znaki zlobne senilne demence in včasih me prav presenetijo, kako se mi, ko gledam predmet, fotografijo, obiščem kak kraj iz svojega otroštva, ali po dolgem času srečam poznano osebo, odprejo majhna vratca spominov. Nenaden spomin mi v možganih sproži prave nevihte, ki se množijo v neskončno število strel in bliskov drugih spominov.

Nekega dne me je moja življenjska sopotnica, in že več kot petdeset let tudi žena, opazovala, kako sem se potepal po hiši in zlasti po kuhinji, ki je njeno kraljestvo, vohal ter poskušal »ragu« zajemajoč s koščki kruha kar iz lonca. To jo nadvse moti, zato se je nenadoma odločila, da se me znebi. Poslala me je v klet pospraviti neke stare kartonske škatle in škatle čevljev, da bi jih vrgel med odpadke, ki bi jih potem peljali v smetišče. Začel sem brskati med kartoni in škatlami na višku svoje brezzvoljnosti, ko sem nenadoma naletel na belo škatlo čevljev, na kateri je bila natisnjena številka 40. Bila je brez pokrova. V tistem trenutku so se mi v mislih začeli obujati spomini, daljni življenjski spomini, spomini iz otroštva.

Bilo je leta 1943. V tistem času sem živel v Gorici, v Largo Barriera, ob železniški postaji. Živel sem z mamo Doro in babico po očetovi strani, ki ji je bilo ime Fani. Od leta 1940 naprej nismo več imeli nobenih novic o očetu, ki je bil narednik bersaljerjev in je služil nekje v Cirenajki, v okolici Bengazija. Toda nekega temnega večera, proti koncu leta 1943, se je pred vrati pojavil nek vojak, ki je nosil uniformo partizana, na glavi pa vojaško baretko z lepo rdečo zvezdo. Slišal sem, kako sta si z mamo med sabo pripovedovala čudne zgodbe, ki jih takrat še nisem razumel in so mi postale jasne šele po številnih letih. Objemi, poljubi, tesno stiskanje močnih rok in končno sem razumel, da je moral biti »tale« moj tata! Leta 1942 je padel v ujetništvo Angležev, toda raje, kot da bi končal v kako zaporniško taborišče v Indijo, kjer bi moral čistiti iztrebke slonov, se je z angleško uniformo vrgel s padalom na Javornik, v sklopu vojaške operacije »Livingstone 2«, pod poveljstvom angleškega majorja Dernosky, ki je bil vodja angleške informacijske službe in usposabljanja partizanskih čet. Gorica je bila takrat polna Nemcev in črnih srajc, vendar tiste noči je s prebrisanostjo prelisičil sovražnike in glede na to, da je zelo dobro poznal kraj, je na skrivaj prišel do svoje ljubljene žene. Druge podrobnosti glede tiste noči so mi neznane. Toda naslednjega jutra je, tako kot se je nenadoma pojavil iz niča, v nič tudi izginil. Nekdo pa ga je izdal Nemcem. Kak teden kasneje so se ti pojavili pred našimi vrati in spraševali o Cvetku, partizanu, ki ga na noben način niso mogli ujeti. Vrnili so se večkrat in nastopil je dan, ko mama ni več mogla skrivati resnice in praviti, da že leta ni videla moža, kajti bilo je že jasno vidno, da je noseča.

100 RDEČIH VRTNIC ZA SLAVLJENKO

Slavljenka, ki ji je namenjen cvetni poklon, je dr. Marija Komjanc, v našem okolju nekoliko manj poznana, saj se je šele pred nedavnim vrnila med svoje ljudi po 70 letih v tujini. Njej so, kakor mnogim drugim, burna dogajanja v naših krajih preusmerila življenjski tok.

Rojena kot sedmi otrok, sredi števerjanskih gričev, na Mocverju, v kmečki družini očeta Jožefa in mame Ane, 8. marca 1921, je že zgodaj spoznala neumorno prizadevanje staršev, da na ruševinah prve svetovne vojne ponovno dostojno zaživijo. Njihovo garaštvo se ji je vcepilo v dušo kot vodilo, da lahko samo z vztrajnostjo in predanostjo dosežeš zastavljene cilje.

Osnovno šolo je obiskovala v rodni vasi v času, ko je fašistična oblast razkazovala svojo moč. Že kot deklica se ni mogla sprijazniti z zapostavljanjem in zaničevanjem maternega jezika, prav tako ne s krivičnim obnašanjem učiteljice, ki je s palico udrihala po prstih in dlaneh nič krivih učencev. Za Marijo sta nasilje in krivičnost nedopustna, kakor tudi obrekovanje in sovražni govor. V svetlem spominu pa ji še danes ostaja poštenost in naklonjenost do odraščajočih tedanjega domačega župnika in kateheta Sedeja. Nadaljnje šolanje je opravila v Gorici, vse do klasične mature. Pri izbiri univerzitetnega študija ji je bila dobra svetovalka njena sestra Justina, takrat instrumentarka kirurga dr. Sussija, med našimi ljudmi znanega Susiča. Vpisala se je na fakulteto za farmacijo v Padovi. Na stanovanje jo je vzela *šjora* Maria in ji namenila sobo, v kateri je pred njo živel študent, ki je zbolel za jetiko. Iz strahu pred okužbo je praktična Marija takoj zagrabila za delo, prostor prepleskala in ga razkužila. Strah, ki ga danes doživlja svet v pandemiji, je takrat že izkusila, pravi. Uspešna je bila v študiju in izpiti tretjega letnika so bili že opravljeni, ko so nekega sobotnega popoldneva zavezniški bombniki ciljali na Padovo in prav na predel, kjer je živel. Pred bombami se je zatekla v cerkev, stavbe z njeno najemniško sobo pa ni

bilo več in tudi njene stanodajalke ni nikoli več videla. Kam zdaj? V Padovi je na medicinski fakulteti študiral tudi njen brat Ivo in z njegovo pomočjo se je preselila v Bologno, kjer je leta 1946 tudi doktorirala.

Študentska leta so tako minila, zato se je vrnila v Gorico in se zaposlila v znani lekarni Pontoni e Bassi v Raštelu. Že naslednje leto je stopila v zakon z dr. Stanetom Fabijanom iz Ponikev na Krasu. Mladi par je nekaj časa živel v Solkanu, kjer je Marija službovala v tamkajšnji lekarni, njen mož pa poučeval na gimnaziji. Svobodoljubnost in upanje v obetavnejšo prihodnost sta ju kmalu odvedla v svet, v Novi svet. Z možem sta se naselila nedaleč od San Francisca, kjer je živel njena sestra Viktorija, univerzitetna profesorica.

V kalifornijsko drugačnost se je mlada Marija brez težav vživela, saj se še danes veseli novosti in rada spremlja utrip sodobnega sveta, vendar s kritično presojo. Svoj poklic je nadaljevala v San Franciscu nato v bolnišnici v kraju Monterey, kjer si je tudi uredila dom. S svojo strokovnostjo in vestnostjo si je pridobila spoštovanje in naklonjenost nadrejenih, s človekostjo pa zaupanje in navezanost bolnikov. Njeno sočutje je olajšalo duševne, a tudi materialne stiske marsikoga; dobrodelnost je njena odlika. Širino duha ji je izoblikoval tuji svet, dobroto srca pa domači zgled. Službene dolžnosti so ji odmerjale prosti čas, ko pa so ji dopuščale, se je z veseljem družila z v San Franciscu živečimi Slovenci. Prirojena zadržanost ji ni bila ovira, njen dom je bil odprt vsem: znancem iz Evrope in vsem nosilcem domačnosti. V Montereyju je gostila Slovenski oktet, ko se je mudil na turneji po ZDA.

Zadnjih dvajset let skupnega življenja sta z možem preživela v narodnem parku Pebble Beach ob Tihem oceanu, vse do moževe smrti leta 2003. Tudi ta udarec usode ni strl njenega optimizma in življenjske moči, tako da je kljub visoki starosti povsem sama opravljala vse zadolžitve. Šele leta 2016 se je poslovila od

svoje druge domovine in se vrnila v Gorico, kjer si nečaki prizadevajo, da bi ji vsaj delno povrnili vse njeno dobro, ki so ga bili deležni v otroških letih.

Nikoli ni stopala v ospredje, nikoli ni iskala časti, v zakulisju pa je bila gonilni motor. Med drugim je njena zasluga tudi spomenik briškimi ženam, ki od leta 2010 stoji na potki pred njeno rojstno hišo in opozarja na doprinos žensk za preživetje družin v težkih povojnih časih.

Tudi v visoki starosti ohranja svetovljansko

uglajenost ter izostren čut za lepoto in njen moto se glasi: «Imejte radi življenje in naužite se ga, ker je kratko.» Ob visokem jubileju se vsi njeni zahvaljujejo Stvarniku, da jo je tako dolgo ohranil med njimi, teti Mariji pa iskreno želijo, da bi jih v zdravju še oplajala s svojo modrostjo in vedrino.

Sedem nečakov in vsa razširjena družina s triindvajsetimi pranečaki in enaintridesetimi pra pranečaki ter svakinja Mirjam Brumat.

KAJ PRAVIJO SOSEDI ? - NOVICE IZ BRIŠKEGA ČASNIKA

GIRO D'ITALIA 2021 V GORIŠKIH BRDIH IN NOVI GORICI – IZJEMNA PROMOCIJSKA IN GOSPODARSKA PRILOŽNOST

V nedeljo 23. maja, bodo Goriška Brda in italijanski Collio, ter Nova Gorica s sosednjo Gorico prizorišče čezmejne roza pentlje mednarodnega in množično gledanega, največjega italijanskega športnega dogodka, 104. kolesarske karavane Giro d'Italia. Gre za pomembno promocijsko priložnost goriškega čezmejnega območja, saj etape po svetu pred televizijskimi ekrani spremlja skoraj 800 milijonov gledalcev. Giro d'Italia nam odpira tudi gospodarske priložnosti za okrevanje po epidemiji Covida.

Zaslugo za ta zgodovinski dogodek za celotno čezmejno območje Brd in Goric ter seveda za celotno Slovenijo v svetu, ima **priznan italijanski nogometni as in trener slovenskega rodu Edoardo - Edy Reja ter izjemno dobri čezmejni odnosi**. Edy Reja je za briško in goriško čezmejno območje in zgodovino ob sproščujoči kolesarski turi po Brdih navdušil **pristojnega za kolesarsko dirko Giro d'Italia za področje dežele Furlanije Julijske krajine Enza Cainera**. Nenazadnje so Brda z goriškim območjem prava kolesarska

poslastica, ne samo v najtoplejših mesecih, temveč 365 dni v letu, kar je gotovo magnet za kolesarske navdušence.

Edy Reja se spominja: *»Že pred dvema letoma se mi je porodila misel, da bi lahko Giro d'Italia obiskal to območje. S prijatelji namreč večkrat kolesarimo po briških gričkih, tako zaradi prelepe pokrajine kot tudi zaradi dobro vzdrževanih cest. Zato sem povabil svojega prijatelja Enza Cainera, da spozna to edinstveno čezmejno krajino, ki*

je navdušila tudi Enza. Že eno leto delava na organizaciji etape, ki se bo zapeljala skozi Brda in Collio, nato pa še skozi Novo Gorico in zaključila v Gorici. Na to območje sem zelo navezan, saj sem tukaj doživel mrežo na današnjem Trgu Evrope in odraščanje v čezmejnem prostoru. Niso bili lahki časi, a danes je drugače. Odpirajo se priložnosti povezovanja. Zato me veseli, da bomo s tem športnim dogodkom, ki lahko pomeni velik elan za medsebojno povezovanje, vnesli športnega duha in pokazali širšemu svetu ta edinstven biser. Nenazadnje se bo Giro d'Italia tukaj zapeljal ravno ob 30. obletnici razglasitve samostojne Slovenije in ob letošnji razglasitvi Nove Gorice in Gorice za Evropski prestolnici kulture 2025. Prepričan sem, da bo Giro d'Italia mladim v tem prostoru lahko vnesel pozitivnosti in volje za ustvarjanje zgodbe o uspehu.«

Zamisel, da bodo Brda po 20 letih ponovno prizorišče dela etape Gira d'Italia, je pred letom dni navdušila **briškega župana Franca Mužiča**, ki je o priložnosti, da se zapelje najbolj gledana italijanska kolesarska bitka za roza majico skozi Brda in Novo Gorico, goriške kolege župane seznanil v začetku jeseni 2020:

»Našemu briškemu rojaku Edyju Reji sem že pred letom dni, takoj ko mi je omenil možnost, da se lahko zgodi ta izvrsten športni dogodek po Brdih, rekel, da je Giro za nas izredno zanimiv in da se bomo potrudili po vseh močeh. Pred dvajsetimi leti je Giro d'Italia prišel v Brda preko vzpona iz Plavi na Vrhovlje pri Kojskem, ter čez Kojsko, mimo Podsabotina in po Osimski (t.i. Sabotinski) cesti v Novo Gorico in Gorico, tokrat pa bo pot skozi Brda še bolj atraktivna. Kar trije krogi se bodo odvili skozi slovensko stran Brd, nato pa bo skozi Števerjan, Oslavje in Pevmo karavana prešla do Trga Evrope, na Kostanjevico in do Gorice. Gre za pomemben dogodek, ki se ne zgodi pogosto, zato se v Brdih nanj že intenzivno pripravljamo. Roza Giro d'Italia bo namreč skozi Brda zapeljal ravno v času, ko se naša krajina obarva v sijočo rdečo barvo češenj. V Brdih si obetamo kar 2 uri neposrednega prenosa v živo, kar bo panorame naše izjemne krajine poneslo širom v svet.«

Direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec izpostavlja, da nam ponuja Giro d'Italia zelo veliko promocijsko priložnost in je kot taka velikega nacionalnega pomena: »Gre za dirko, ki sodi v sam svetovni vrh. Povezovanje s tako renomirano blagovno znamko ni pomembna samo z vidika promocije našega teritorija in produktov, temveč tudi z vidika pozicioniranja Brd in Nove Gorice kot zanimive kolesarske in enogastronomske čezmejne destinacije. Zagotovo je pomemben datum, 23. 5. 2021, ko bodo oči svetovne javnosti spremljale dirko in bodo številni lahko občudovali lepote naših krajev. Veliko večjo pozornost pa moramo nameniti vsej komunikaciji, aktivnostim, oblikovanju produktov in organizaciji spremljevalnih dogodkov, katere bomo peljali že v mesecih pred in v mesecih po dogodku.«

V Novi Gorici se po osvojitvi prestižnega naslova Evropske prestolnice kulture 2025 potrditve poteka dela etape Gira d'Italia v mestni občini, upravičeno veselijo. **Novogoriški župan dr. Klemen Miklavič** tako poudarja: »Nova Gorica in Gorica sta Bruselj prepričala, da pri nas kultura ne pozna meja in ravno tako velja za šport. Giro d'Italia poteka po severozahodu Italije in tukaj prečka mejo. Mejo, ki nas je razdelila v 20. stoletju, zdaj brišemo in združujemo naše moči. Prav s takimi skupnimi projekti, kot je Giro, dokazujemo, da gre tukaj za eno območje, za eno pokrajino, ki mora živeti in delati enotno. Trasa, ki je prepoznala prednosti naše regije in našega mesta, je pomembna tudi zato, da pomagamo našemu lokalnemu gospodarstvu, zlasti sektorju, ki je najbolj utrpel škodo zaradi epidemije. Prehod Gira d'Italia bo pripeljal v naše kraje veliko gostov ter promoviral naše kraje preko televizijskih prenosov po svetu. To je namreč tudi svetovno znan dogodek in imamo priložnost, da izpostavimo atraktivnost našega območja, privabimo goste in s tem damo možnost za okrevanje tistega dela gospodarstva, ki je najbolj utrpelo posledice zaradi ukrepov epidemije: gostinstvo, hotelirstvo, turizem. Hkrati odpiramo nove ekonomske

priložnosti za širitev raznih dejavnosti. Giro d'Italia je eden od svetovnih dogodkov, ki se bo odvijal v naših krajih v naslednjem obdobju. Tukaj bodo še svetovno in evropsko prvenstvo kajakašev, tukaj bo tudi cilj kraljevske etape dirke po Sloveniji. Mestna občina dela vse na tem, da povečamo obisk v naših krajih, da ponudimo gospodarske priložnosti za okrevanje po Covidu in za nove iniciative za razvoj podeželja.»

Nenazadnje pa gre poudariti, da bo Sloveniji, poleg tega, da se bo Giro d'Italia skozi Slovenijo zapeljal ravno ob 30-letnici samostojne države,

pripadala tudi čast, da se bo kolesarska bitka za roza majico zgodila v nedeljo, kar pomeni, da si bo večurno etapo od Gradeža do Gorice ogledalo še toliko več ljudi iz 198 različnih držav. Najbolj mednarodno spremljan italijanski športni dogodek bo Sloveniji vlil dodatnega ugodnega vetra pri utrjevanju zelene miselnosti, spodbujanju aktivnega preživljanja prostega časa in enega glavnih stebrov turizma, torej outdoor turizma, kamor spada tudi kolesarjenje, ki bo temeljnega pomena tudi v času okrevanja turizma po Covid epidemiji.

OBLIKA STEKLENICE NI LE OKRAS

Fabijan Muzic

Oblika steklenice, ki jo vsak vinar izbere za zorenje svojega vina, je v današnjih časih skoraj samo estetska izbira. Osnovna naloga steklenice je ta, da zaščiti vino pred negativnimi vplivi okolja, kot so svetloba (zato je večina steklenic iz temnega stekla), zrak (precizno oblikovano grlo steklenice, v katerega se tesno stisnejo zamaški) in delno tudi temperatura (debelina stekla delno amortizira nihanja temperature v okolju).

Tehnologija in znanost nam danes omogočata polnjenje katerekoli sorte vina v katerokoli steklenico, tudi z dolgo perspektivo zorenja. V preteklosti pa ni bilo tako.

Vsako vinsko področje si je v stoletjih ustvarilo najbolj ustrezno obliko in barvo stekla.

Najbolj znane oblike predstavljajo v glavnem geografsko poreklo vina in lahko napovedujejo tudi njegovo kakovost.

Bordojska oblika steklenice, z visokimi rameni in kratkim vratom, je najbolj razširjena oblika na

svetu. Znana je po tem, da se v steklenice take oblike polnijo rdeče zvrsti. Oblika se je rodila prav v znani vinski pokrajini Bordeaux, kjer so rdeča vina najpogostejša.

Hitri prehod ožjega vrata v telo steklenice omogoča ustavljanje usedlin pri točenju dolgo zorjenih rdečih vin.

Burgundska oblika steklenice, rojena v francoski Burgundiji, je znana po dolgem padajočem vratu, ki postopno prehaja v telo steklenice. Značilna je predvsem za bela vina ali pa za rdeča vina, ki imajo malo usedlin, kot so modri pinot ali gamay.

Renska oblika steklenice, visoka po postavi in z ožjimi padajočimi rameni, je značilna za bela vina, predvsem iz Renske in Alzacije. Steklenica gre zaradi svoje višine težko v hladilnik. Vedno manj je v uporabi tudi zaradi problemov ravnotežja, ki nastajajo med polnjenjem zaradi njene višine.

Šampanjska steklenica je po obliki zelo

podobna burgundski, z edino razliko, da je steklo debelejšje (zaradi pritiska penečega vina), in da ima grlo vdolbino za zasidranje zamaška.

Tokajska steklenica je ponavadi manjše prostornine in prozornega stekla, s podobno obliko burgundski. Ponavadi se to steklenico uporablja za sladka vina, kot na primer vina iz

madžarske pokrajine, po kateri je steklenica tudi dobila ime.

Vsekakor, pomembno je, da ima vsaka steklenica pravi zamašek, ki ustreza njeni obliki in sorti vina. Če ni pravega zamaška, je bolje, da vino točimo kar direktno iz soda ali iz domačega flaškona!

PEŠBUS

Veseli pohančki

Danes je hoja še samo neka rekreativna dejavnost, ki jo izvajajo osebe kot so uradniki, šoferji, statični delavci in nenazadnje tisti, ki sedijo doma na kavču pred televizijo ali računalnikom. Nekateri hvalevredno pospremiijo svojega domačega ljubljence na sprehod, toda s tem se zadeva tudi konča. Naj bo jasno, da v navedenih kategorijah niso omenjeni šolarji, za katere je samoumevno, da so aktivno vključeni v kateremkoli športnem društvu. Za vse zgoraj

naštete pa velja en skupni imenovalec in to je imovina prevoznega sredstva, sicer nujnega zla, ki je potrebno pri vsakem gospodinjstvu. Zakaj zlo? V nadaljevanju kratek spominski opis iz časov, ko ni bilo še »nujnega zla«.

V preteklem stoletju je bila večina premikanja po vasi ali v mesto možna le s "PešBusom". Če si želel doseči katerikoli kraj, trgovino, gostilno, razne vaške prireditve, cerkve, sosede, si to lahko opravil samo potom "PešBusa", saj

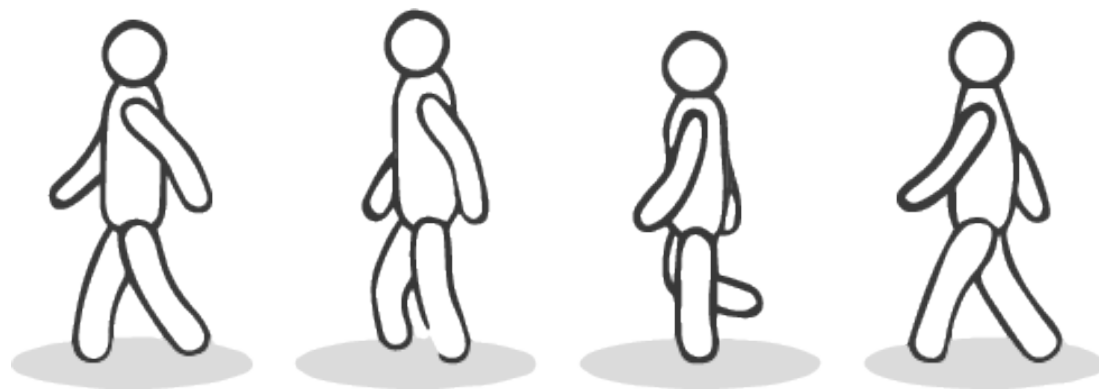
drugih prevoznih sredstev ni bilo. Našlo se je le kakšno staro kolo brez zavor, katerega si vzela na posodo, če je bil cilj nekoliko bolj oddaljen. Redki so bili avtomobili ali dvokolesna motorna vozila. Šolarji so morali obvezno s "PešBusom" do šole, ne glede na razdaljo in vremenske razmere, saj o šolabusu se še sanjalo ni. Šolabus je začel obratovati v sedemdesetih letih.

Spomniti se je treba, da takrat cesta ni bila asfaltirana. O beli cesti je že bilo govora v Vestniku pod naslovom »Je bela cesta«. Življenje je bilo še kar živahno. Skupinsko se je pešarilo do nedeljske svete maše. Ko si šel po beli cesti iz Dolenjega konca proti cerkvi mimo sosedov, ki so običajno že čakali na dvorišču, si slišal: »Pepo! Dej, ki gr'mo h'maši!« ali »Toni, si pront!?!« in podobno. Po poti so se ljudje pogovarjali o raznih zadevah in ta je bil protokol tistih, ki so šli do cerkve k drugi jutranji maši. Od tistih, ki so šli k prvi maši - večinoma so bile to gospodinje - pa si slišal: »Tončka, dej pohiti, d ne b'mo k'sne!« ali »M'rjuta!!!?? Si n'pravljenaaaa???, 'maš mašnu knjighu an tul? 'n, ki kuh's n šparghtu? Ghlej, ki s ti z'smudi!«. Ljudje so skupinsko pešačili do cerkve, isto se je dogajalo, ko so se napotili na kakšne pevske vaje, kino, veselice, kulturne prireditve in še bi lahko naštevati. Kamorkoli si se odpravil, si po poti vedno nekoga srečal, se ustavil za pozdrav, krajši klepet in, če si se nahajal v bližini okrepčevalnice, si bil deležen žlahtne kapljice. Danes tega ni. Redkokdaj nekoga srečaš po poti, opaziš pa domačine z avtom ali motoriste s čelado na glavi, ki s klaksonom popiskajo, a zaradi hitrosti jih skorajda ne prepoznaš.

Koliko mladih mamic je nosilo v naročju

dojenčka na pediatrični pregled v ambulanto, ki je imela sedež v občinski stavbi. Iz Ščednega, Dolenjega konca ali iz ostalih zaselkov je bilo pešačenje do ambulante kar dolgo. Da bi se odpočile, so se ustavile pri kakšni družini, kjer so jih toplo in ljubeznivo sprejeli ter jim pomagali. Otroških vozičkov ni bilo ali pa so jih pustile doma, saj jih je bilo po beli cesti skoraj nemogoče voziti.

V spomladanskih in poletnih časih se je veliko časa preživelo na odprtem pri opravljanju raznoraznih del na "b'rjaču" ali v sadovnjakih ob cestah in tako si imel možnost srečati mimoidoče, ki so šli po opravilih. Ti so se z veseljem ustavili za kratek pozdrav ali klepet. Danes vidiš samo promet oziroma prevozna sredstva. Življenje je takrat imelo drugačno obliko. Obisk pri sosedu je bil običajen, naraven pojav, še posebej v dolgih zimskih večerih, ko so čas napolnili z različnimi družabnimi igrami. Televizijskih sprejemnikov ni bilo, lahko se je poslušalo le nekatere radijske oddaje ob določenih urah. S časom so se te navade izgubile. Marsikdo je odšel predčasno v nebesa, nekateri so pa ostali sami. Motorna vozila, avtomobili so nadomestili vaški "PešBus". Temu se je pridružila tudi televizija, da računalnika in tablice niti ne omenjamo, saj so že del hišne opreme. Kaj pa pametni telefoni, ki so zamenjali družabne igre in pogovor? Takšen je danes ta naš ljubi svet. Nič boljše ni v sosednjih vaseh. Malo ljudi se sprehaja in jih lahko prešteješ na prstih ene roke. Kljub temu, da je asfalt zamenjal bele ceste in se popravljajo pločniki, je pešcev vedno manj. Pravzaprav v tem času se še koga najde, ki uporablja "PešBus" in upam, da bo ta navada ostala tudi brez koronavirusa.

SREBRNI JUBILEJ NOVEGA GLASA

V četrtek, 11. januarja 1996, je izšla prva številka tednika Novi glas. Letos tednik slavi srebrni jubilej. Velikih praznovanj zaradi svetovne pandemije seveda ni bilo, smo pa lahko vseeno prisluhnili večeru, posvečenemu tedniku, na Srečanju pod lipami.

Začetki Novega glasa segajo v leto 1996, ko je nastal z združitvijo Novega lista iz Trsta in Katoliškega glasa iz Gorice. Pobudnika za združitev

dveh časopisov v enega sta bila Drago Legiša in Kazimir Humar, urednika takratnih tednikov.

Na Srečanju pod lipami v organizaciji Kulturnega centra Lojze Bratuž in Krožka Anton Gregorčič so se predstavili tisti, ki so pravo srce tednika Novi glas, in sicer novinarji (Danijel Devetak, Katja Ferletič, Iva Koršič, Matevž Čotar in Matej Caharija) oblikovalca (Maida Sibelia in Ivan Persoglia) ter odgovorni urednik Jurij Paljk. Novi glas se lahko pohvali tudi s tem, da ima zelo mlado ekipo zunanjih sodelavcev. Prvi, ki je na večeru spregovoril je bil odgovorni urednik Jurij Paljk, ki je gledalcem obrazložil, kje in kdaj se je pravzaprav vse začelo. Za njim je dobil besedo

NOVI
GLAS

novinar Danijel Devetak, ki je predstavil celotno ekipo, za njim je spregovorila novinarka Katja Ferletič, ki je obrazložila, kako poteka njihovo delo v uredništvu in na terenu. Nato smo lahko prisluhnili novinarki Ivi Koršič, ki je pri tedniku zaposlena od vsega začetka. Sledila je Maida Sibelia, grafična oblikovalka, ki skrbi tudi za splet in uredniško delo. Za njo se je predstavil najmlajši član ekipe, in sicer grafični

oblikovalec Ivan Persoglia, ki se je pridružil ekipi leta 2019. On je na novo oblikoval grafično podobo tednika, tako kot jo vidimo sedaj. Zatem sta spregovorila še novinarja Matevž Čotar in Matej Caharija. Matevž urejuje tudi socialna omrežja, in sicer Instagram, Twitter in Facebook, na katerem so prisotni že od leta 2009.

Pri Števerjanskem vestniku se lahko pohvalimo z bogatim sodelovanjem s tednikom Novi glas. Odgovorni urednik Jurij Paljk, pa tudi celotna njegova ekipa, nam vedno priskočijo pomoč, ko je potrebno. Ekipi čestitamo in tedniku želimo, da bi izhajal še mnogo, mnogo let.

PIŠI KUKR GOVORIŠ

USTAJENSKA MAŠA U ŠTVRJNU

Adna od ta narljipših nevad, ki jeh mamu u Štvrjnu, je zegotuevo ustajenska maša. Ki, kukr povji besjida sama, se godi, kdr ustaja sunce, oziroma že prej. U usakem slučaju, močno zgueda. Adni se zbudiji z žvelju, adnih vrže žena uen s pstije, ki zja, d so že pozni, pole puntualmente je kejšn, ki lih tisto jutro stoji taku slabo en tud če bi grozno tau, prau ne mure pret h maši. Pole so tisti, ki se zbudiji itak

zmerm ob isti, ztuki maji u krvi tistu kmečku uru. Bi blo zegotuvo boj poetično en romantično govort od Štvrjncu, ki za pret na velikonočno mašu ustajeji ob pietju petelina, ma naši petelini to u Štvrjenu so usi nomalo žbalirani en zmjšani, en pojeji ob useh ureh (dneva en noči), tku de bejši ne nort afidament na njuh.

En taku, še ob temi, se prijeh maši. Fanti so gore še prej, ki prijehi napravt bakle z procesju. En glede procesje, če si moški u Štvrjnu (usaj... taku sm slišela pravt), doživiš, ki pomjine ta prava panika. Zgleda, d adni prijehi en pik boj pozno, ki upaji d ljtos jeh ne bo tokalo, drugi se skrivaji u stolh pr kraju n zad z kalonami, d bi jeh ne kdu prašu, treči zlaufaji hitro gor na kor, d se izogneji ti prošnji, četrti se djilaji, d skrbiji za bakle zuna, d se ne ugasneje, n zatu ne mureji se zmaknt. Pole kejšni maji skužu, d jeh je primlo u hrbet, en: »Ta giro prau ne vejdem, bi rjs tau, sej vjš, ma ne vejdem s tem hrbtm...«. Na koncu so pejt tisti rjiveži, ki jeh zadene usoda: nest cerkvene zstave. En medtem ku jeh poti en se samo bojiji, d se jem kejt ne zdrsne, d ne primeji koga, d se jem ne zaplede u kejšn driu al kejšnu strjhu, prijeh še kdu zraven en si upa na tiho svetavt: »Drži en pikč boj glihno, ki je zvito«. En tku se gre, do peča en nazaj, počasi, po ritmu od molitve. Rjivež, ki medtem ku so drugi mirno hodili n molili, je zgubiu deset ljit žuljenja, si misle: »Ni bo, z ljitos, ma enkol več, enkol več me ne prepričeji!!«. En pole, se vrnemo usi u cjrkvu en medtem ku župnik zepoje ustajensku aleluju, zečne počasi ustajt sunce.

KAKO JE ŽIVETI DANES – INTERVJUJI Z MLADIMI ŠTEVERJANCI

Intervju: Silvia Humar

Ime in priimek: Mira Boškin

Bivališče: Valerišče

Vaško ime družine: pr Mihetu

Letnik: 2003

Horoskop: škorpiljon

Najljubša hrana: "paštičo z ragujem"

Najljubša pijača: bezgov sok

Študij: turistična smer Žiga Zois

Hobiji: hoja po gozdovih in poleti hoja v hribe, poslušanje glasbe, gledanje filmov in nadaljevank

Šport: jahanje, smučanje

Najljubše glasbene zvrsti: pop glasba

Knjiga na nočni omarici: To noč sem jo videl, Drago Jančar

1. Dober dan, Mira. Kako si kaj? Si se ponovno vrnila v šolo? Kaj si od šolskega okolja najbolj pogrešala?

Pred kratkim sem se vrnila spet v šolo. Šole kot take nisem posebno pogrešala, pogrešala pa sem družbo sošolcev, s katerimi se vedno zabavam. Trenutno imamo v šoli posebna pravila, saj moramo stalno držati razdaljo med sošolci in imeti masko na obrazu vse učne ure. Učenje na domu je bolj sproščeno, čeprav je večkrat zahtevno slediti pouku po spletu in tudi internetna povezava je včasih pomanjkljiva.

2. Katero višjo šolo obiskuješ? Si zadovoljna s svojo izbiro? Imaš mogoče sanjski poklic?

Obiskujem višjo šolo Žiga Zois - turistično smer. Z izbiro sem precej zadovoljna, saj mi znanje jezikov daje veliko možnosti za raznorazne zaposlitve. Glede svoje prihodnosti nimam še jasnih idej, toda rada bi šla nekaj mesecev delat v tujino in se dobro naučila en tuj jezik. Že nekaj let jaham konja, zato bi se rada izpopolnila v kateremkoli poklicu, kjer bi se ukvarjala tudi z jahanjem in učenjem jahanja. Vsekakor imam pred sabo še veliko časa za razmislek in gotovo bom imela čez nekaj let bolj jasne ideje. Zavedam se, da je dandanes posebno težko doseči poklic, ki ti je pri srcu.

3. Poleg šolskih obveznosti kako rada preživljaš tvoj čas? Kateri so tvoji hobiji?

V prostem času se družim s prijatelji, najraje pa grem na Preval, kjer jaham in večkrat grem s konjem na dolge pohode po gozdu ali po prevalski ravnini. Zvečer rada gledam filme in nadaljevanke.

4. Kateri je tvoj najljubši skriti kotiček v Števerjanu?

Najbolj uživam, ko grem na sprehod na Kresavnik. Tam je zelo mirno in prijetno okolje.

5. Žal je zaradi pandemije večina vaških dejavnosti odpadla. Katera pa je tista števerjanska navada/ tradicija, ki ti je najbolj pri srcu (na primer Festival, Likof, pust, Kaštanjada, Miklavževanje ipd.) in zakaj?

Najbolj sta mi pri srcu pust in števerjanski festival. Všeč mi je predvsem zato, ker se tam zabavam in družim s svojimi vrstniki. Festival mi je všeč predvsem zaradi poslušanja narodno zabavne glasbe in dela v kuhinji, ki nikoli ne zmanjka. Pust pa mi je zanimiv, saj se z vozom prevažamo po celi vasi in srečamo skoraj vse Števerjance.

Hvala, Mira, za pogovor. Koga pa izbereš za naslednjega intervjuvanca?

Laro Proderutti.

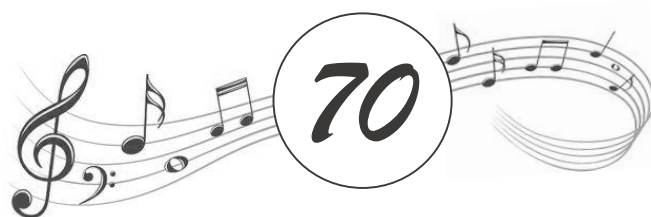

DELOVANJE MEŠANEGA PEVSKEGA ZBORA

Alenka Di Battista

Letošnja pevska sezona se je začela 24. septembra zvečer, ko smo se ob upoštevanju vseh ukrepov za preprečevanje širjenja okužbe z virusom SARS-CoV-2 zbrali v Sedejevi dvorani na trgu in po dolgih mesecih prisilnega premirja lahko ponovno skupaj zapeli. Na prvih vajah smo videli nekaj novih obrazov, nekatere, ki so se zaradi različnih razlogov odločili, da se oddaljijo, smo pogrešali, predvsem pa smo se veselili ponovnega snidenja z našim dirigentom Patrickom Quaggiatom. Le-ta je pevcem predstavil okvirni program letošnje sezone, spodaj podpisana pa sem kot nova predstavnica zbora orisala osnovna higienska pravila ravnanja in spremenjeno sestavo odbora, ki ga poleg omenjenih sestavljajo še Martina Hlede, Martina Valentinčič, Matej Pintar, Matej Hlede in Andrea Bojić. Vneto smo začeli vaditi pesmi za prvi nastop, ki je bil predviden za 8. novembra s pevskim zborom iz Rude, a smo žal konec oktobra tako kot mnogi drugi zbori zaradi poslabšanja epidemiološke slike bili prisiljeni prekiniti pevske vaje in s tem tudi nastop. V naslednjih mesecih se je delovanje zbora omejilo le na petje ob nedeljskih mašah in pomembnejših cerkvenih praznikih. Na

god sv. Cecilije smo objavili na facebook strani našega društva posnetek lanskega nastopa na reviji Cecilijanka. V adventnem času pa smo po nedeljskih mašah uspeli posneti nekaj adventnih in božičnih pesmi in z njimi obogatiti duhovno misel četrte adventne nedelje, ki jo je pripravilo Združenje cerkvenih pevskih zborov-Gorica. Doživeto petje našega zbora ob polnočnici sta sodobna tehnologija in Radio Trst A ponesla tudi izven Števerjana in s tem marsikomu polepšala božični večer. Glede na to, da se tudi v novem letu 2021 epidemiološka slika ne izboljšuje, in da skupno petje ni dovoljeno, se je odbor zbora odločil, da bo ta čas izkoristil za pripravo obeležitve 70-letnice delovanja zbora, ki jo bomo praznovali naslednje leto. V ta namen smo začeli sestavljati arhiv zbora, s katerim želimo na slikovit in raznolik način predstaviti razvejano dejavnost našega zbora v preteklih desetletjih. Zbiramo zato posnetke zborovskih nastopov, fotografsko idr. dokumentarno gradivo in vabimo vse, ki imajo slednje doma, naj se obrnejo na nas in naj ga nam posredujejo! Vsakega prispevka bomo veseli in vsakemu bomo iz srca hvaležni.

V pričakovanju **70-letnice delovanja števerjanskega zbora**, toplo vabimo vse, ki imajo doma fotografije, posnetke ali dokumentarno gradivo o zboru in zborovskih nastopih, naj nas kontaktirajo in nam pošljejo svoj prispevek.

Prispevek lahko pošljete na e-mail naslov:
alenka.di.battista@sedej.org

Dodatne informacije pa lahko dobite pri:
Alenki Di Battista 339-4306046

PRELOŽENI NAČRTI IN NOVI IZZIVI

DELOVANJE DRAMSKE DRUŽINE – MAREC 2021

Jakob Leopoli

V mesecu januarju je na daljavo potekla splošna seja Dramske družine. Poleg poročila o delovanju v prejšnjem letu, ki je bilo zelo okrnjeno zaradi epidemioloških razmer, je bil pogovor osredotočen zlasti na že pripravljeno produkcijo "Ime", za katero so igralci izrazili željo, da bi jo še naprej uprizarjali in se z njo udeležili Linhartovega srečanja.

Z igro "Ime" se je dramska družina vpisala na Linhartovo srečanje že v prejšnji sezoni, a je tekmovanje žal odpadlo. To pa daje možnost, da se s to produkcijo iz leta 2019 naša dramska družina udeleži Linhartovega srečanja v letu 2021, čeprav za slednjega še ni gotovo, da bo lahko potekalo.

Debata je stekla tudi o novi produkciji, ki jo je dramska družina že začela pripravljati leta 2020 v režiji Franka Žerjala, a je bila njena priprava zaradi Covida-19 začasno zamrznjena. Igralci, ki sodelujejo pri tej produkciji, in režiser so se odločili, da bodo spet začeli z vajami maja, če bodo razmere to dovoljevale, in da bi lahko premierno uprizoritev imeli približno v drugi polovici julija. Ta odločitev sloni na lanski izkušnji, ko so bili ukrepi v poletnem času milejši, in v upanju, da bo do takrat velika večina prebivalstva že cepljena. Poleg tega bi uprizoritev potekala na odprtem, kar bi bilo z zdravstvenega vidika najboljša rešitev. Seveda bo vse to steklo samo v primeru, da bodo to dovoljevali zakonski predpisi in da bomo lahko zagotovili zdravje naših članov.

Letos bi spet želeli ponuditi našemu občinstvu abonma "Gledališče na ocvrtem": če bo mogoče, ga bomo izvedli na odprtem in v krajši obliki, v tem primeru bi ponudili največ tri predstave. O tem bomo odločali na koncu pomladi, ko nam bodo okoliščine jasnejše.

V mesecu februarju pa je začela dramska še eno novo produkcijo, tokrat malo drugačno, prilagojeno razmeram, v katerih živimo. Tokrat se bo dramska družina preizkusila v radijski igri, kar predstavlja za igralce izziv, saj so navajeni, da se na odru izražajo tudi s telesom. V tem primeru pa bo potrebno interpretirati lik samo z glasom, kar je za skoraj vse nas igralce novost. Glas pa ne laže. Bralne vaje potekajo po spletu, kar se je zdelo na prvi pogled nemogoče, a je bilo presenečenje za vse. Vsak na svojem domu (kar na kavču) bere replike, ki mu pripadajo. Mislim, da je vsak od nas v določenem trenutku odmisli, da potekajo bralne vaje v resnici na daljavo, in je užival pri branju besedila, to se je zgodilo tudi najbolj skeptičnim. Pri projektu sodelujejo vsi igralci, vloge sicer še niso definirane, igro pa režira Patrizia Jurinčič Finžgar, kar je še dodaten izziv za nas igralce in za njo, ki nasploh prvič režira odraslo skupino. Snemanje bo potekalo tik pred poletjem. Naslova radijske igre ne bomo še razkrili, namignili bomo le, da ne vemo, ali so nam te teme blizu (čeprav Cankar rad obravnava najrazličnejše aspekte človeštva, in to take, ki se najdejo prav v vsakem kraju), nam je pa prav gotovo blizu naslov.

NEOBIČAJNO KOLEDOVANJE SVETIH TREH KRALJEV

Matej Hlede

20 + G + M + B + 21

Tudi letos je prišel 6. januar, praznik Svetih treh kraljev. Prejšnja leta so bili dnevi pred tem polni vzdušja in pričakovanja, tokrat pa se je ta približal skoraj neopazno, tiho, zaskrbljeno; prišel je namreč v času, ko koronavirus še zmeraj divja po svetu, ko smo bili še strogo pod pravili rdeče cone; a prav zato mislim, da smo ta dan preživeli še toliko bolj vneto in polno.

Michela Basso
a me ▾

Buongiorno,
le confermiamo di aver ricevuto il bonifico e ci scusiamo per il ritardo. Purtroppo gli uffici del San Polo sono ancora chiusi al pubblico pertanto i volontari stanno lavorando da casa con tempi un pò più lunghi per la risposta e la lettera di ringraziamento.
Cordiali saluti.
Michela

V taki situaciji smo se morali koledniki odločiti, kako izpeljati letošnjo koledovanje v skladu s predpisi in željo, da bi obvarovali sovaščane pred morebitnimi okužbami. Navsezadnje smo določili, da nikakor ne bomo vstopali v domove, ne bomo srečevali ljudi, skušali bomo vse izpeljati hitro in brez nepotrebnih stikov. Vsega tega smo se držali s težkim srcem. Vsak izmed nas si je torej izbral območje Števerjana, kjer je v teku jutra šel mimo hiš in, kot po tradiciji, obeležil vrata z napisom 20+G+M+B+21 ter pustil letošnjo spominsko podobico. Poleg tega smo se trije predstavniki udeležili maše, tokrat oblečeni, kakor ste nas navajeni videti: z dragocenimi oblačili in zlatimi prstani.

Kljub vsem težavam smo torej tudi letos, čeprav v okrnjeni, a ne zato manj doživeti, obliki, praznovali 6. januar. V dobrodelne namene ste prispevali preko 1600 evrov, od katerih smo darovali 800 evrov združenju Anffas in 800 evrov združenju Spiraglio. Obe društvi se iskreno zahvaljujeta, a zaradi težkih razmer, ki preprečujejo odprtje uradov, nam Spiraglio ni

še uspel napisati zahvalnega pisma. Prilagamo pa pismo Anffasa in potrdilo plačila za Spiraglio. Ostalo smo, kakor vsako leto, uporabili za nakup šolskih pripomočkov za osnovno šolo Alojza Gradnika.

Iskreno in iz srca se zahvaljujemo Vam, ki ste nas tudi letos podprli in znova dokazali, da je Števerjan dobrosrčna vas, ki rada pomaga ljudem v stiski. Zahvaljujemo se seveda tudi kostumistki Snežici Černic, ki nam je tudi letos pripravila imenitna oblačila. H koledovanju so prispevali tudi Patrik Manià, katerega risba je bila izbrana za izdelavo letošnjih podob, in seveda gospod župnik Marjan Markežič, ki je vedno pripravljen podpreti naše dejavnosti.

Vsem Vam iz srca najlepša hvala in nasvidenje na naslednje leto.

Anffas
dal 1958 la persona al centro
GORIZIA

Associazione Nazionale di Famiglie
di Persone con Disabilità Intellettive e/o Relazionali

ANFFAS DI GORIZIA ONLUS
iscritta al Registro Regionale ODV n. 290

Gorizia, 8 febbraio 2021

Egr. Sig.
Hlede Matej
Loc. Asci 3b
San Floriano del Collio

Oggetto: Oblazione

Desideriamo ringraziarvi per la generosa oblazione di Euro 800,00 (ottocento) che come "Gruppo Re Magi" di San Floriano ci avete devoluto per le attività della nostra associazione.

Cogliamo l'occasione per informarvi che la ns Associazione in questi momento di pandemia offre supporto anche a persone residenti nel Vostro Comune.

Siamo fiduciosi che la vostra sensibilità di giovani nei confronti di altri giovani svantaggiati non verrà meno anche in futuro.

Chiediamo la cortesia di rendere partecipe il sig. Sindaco del Vostro gesto.

Con i più cordiali saluti,

Il presidente
(Dott. Mario Brancati)

Via Terza Armata 137
Tel. e Fax. 0481.522950 - anffasgo@msn.com

Socio Anffas Nazionale
Socio Anffas Regione Friuli Venezia Giulia

BOŽIČNICA (MALO DRUGAČE)

Valentina Ferligoi

Leto, ki je komaj minilo, je prineslo s seboj veliko sprememb. Strah pred okužbo, pravila in socialna razdalja so žal zaznamovala tudi najlepše obdobje v letu, kot je božični čas. Mladi smo postali bolj "tehnoški" in iznajdljivi, ker smo se želeli na pozitiven in kreativen način odzvati na to posebno situacijo. Zato smo se člani Mladinskega krožka v sodelovanju z društvom F. B. Sedej odločili, da bomo vsekakor obdržali večletno tradicijo božičnice in natečaja »Moje jaslice«, čeprav na drugačen, "virtualni" način.

Srečevali smo se potom videoklica, da bi se zmenili, kako bomo vse izvedli. Nekateri od nas smo se potem srečali še v živo, le eno

popoldne, da bi vse pripravili in snemali, seveda z upoštevanjem vseh pravil proti širjenju okužbe.

Pripravili smo posnetek, v katerem je predsednik Mladinskega krožka, Bernard Terpin, predstavil božičnico. Spregovoril je nekaj besed o letošnjem koledovanju. Sledila je poezija Silvina Sardenka »Delavčev Betlehem«, medtem ko se je posnetek zaustavil na podobah, ki krasijo jaslice v števerjanski cerkvi.

Nagrajevanje natečaja »Moje jaslice« je predstavila Petra Devetak. Letos si člani Mladinskega krožka nismo mogli osebno ogledati jaslic kot običajno, zato so nam starši poslali slike otrok z njihovimi izdelki po Whatsappu. Dobili smo

veliko čudovitih prispevkov, sodelovalo je kar 25 otrok in sploh ni bilo enostavno izbrati le tri zmagovalce. Prvo nagrado je prejela Vida Miklus, ki je izdelala jaslice z naravnimi in recikliranimi materiali. Na drugo mesto sta se uvrstila Liam in Amy Devetak, ki sta z uporabo peska in školjk spremenila običajne jaslice v morske jaslice. Na tretje mesto sta se uvrstila Urška in Primož Dorni, ki sta s starši izdelala jaslice na okenskem steklu. Ker ni bilo mogoče drugače, smo nagrade zmagovalcem prinesli na dom.

Vprašali smo starše zmagovalcev, naj nam pošljejo tudi krajši posnetek, kjer so otroci na kratko opisali svoje jaslice. Vida nam je povedala: "Letos sem hotela izdelati jaslice s češarkami, z blagom in naravnimi sestavinami." Amy pa je obrazložila: "Letos smo z mamo in tatom izbrali morske jaslice, ker smo bili celo poletje na morju in smo nabirali školjke." Urška je rekla: "Mama mi je pomagala delati jaslice, tata je postavil lučke..." in je pokazala vse narisane figurice.

Iz srca se zahvaljujemo vsem otrokom, ki so tudi letos sodelovali na natečaju!

Posnetek si lahko še vedno ogledate na YouTube kanalu društva F. B. Sedej.

V letu 2021 vam želimo veliko...

BODEČA NEŽA IN DOC SERIJA

Emma Terpin

Minilo je že nekaj več kot eno leto, odkar se je gibanje omejilo po celem svetu. Mladi pa so se skozi vse to obdobje stežka prilagodili temu, da ne morejo opravljati raznih aktivnosti v živo in so se zato odločili za drugačne variante, najpogosteje po spletu. Prav tako nadaljujejo dekleta Vokalne skupine Bodeča Neža z delovanjem preko srečanj in kratkih druženj po internetni aplikaciji Zoom. Poleg tega so si glede na težke razmere zamislile še nekaj novega, kar bi lahko širši javnosti predstavilo dekleta iz zboru na bolj sproščen način in tako je nastala ideja o dokumentarcu v več krajših epizodah z naslovom Bodeča Neža DOC.

Devet mladih pevk in njihova dirigentka Mateja Jarc se tako gledalcu predstavijo kar na domačem kavču. Vse skupaj poteka po vzorcu vprašanje in odgovor. Včasih lahko slišimo vse, spet drugič pa le bolj zanimive in reprezentativne odgovore, da poteka pogovor bolj tekoče in ne preveč monotono. V uvodni epizodi, ki je nosila podnaslov Dame na divanu, se je predstavilo vsako pevko posebej in njen odnos do zboru: kaj ji je prinesla Bodeča Neža in kaj je pevka prinesla Bodeči Neži. V drugem delu, ki je bil objavljen po tritedenskem razmiku, pa se je tema bolj osredotočila na lik ženske. Odgovori si sledijo

v hitrem tempu, tu pa tam pa je dodana kaka smešna replika.

Sama bi še pripomnila, da smo bile pevke zelo navdušene nad to zamisljivo, ki se je porodila odboru zboru in smo bile seveda pripravljene sodelovati: pomagale smo pri izvedbi ter nadaljnjim oglaševanjem po raznih socialnih omrežjih. Scenarij je pripravila Lucrezia Bogaro, večji del projekta pa je predstavljalo predvsem snemanje kratkih intervjujev. Potekalo je na več skupnih lokacijah (domovih pevk) v času, ko se je bilo še mogoče peljati malo stran od domače občine. Odgovorno smo upoštevale vse varne ukrepe in ohranjale medsebojne razdalje. Sledila je nato montaža več krajših videov s strani fotografinke Dominique Pozzo in nato nestrpno čakanje na končni izdelek.

V projektu sodelujejo tudi nekatera znana števerjanska imena: Ilaria Bergnach predstavlja glas iz ozadja, ki postavlja vprašanja, Stefania Beretta (pevka Bodeče Neže) je pomagala pri lektoriranju.

Vljudno vabljeni torej k ogledu (trenutno dveh) epizod Bodeča Neža DOC na youtube kanalu zboru. Jaz pa skupaj z vami že nestrpno pričakujem tretje nadaljevanje.

“ŠTVRJNSKA” PREŠERNOVA PROSLAVA

Ivan Boškin

Komaj so se odprla vrata v mesec februar je bil predsednik Mladinskega krožka že pripravljen na nov izziv. Spraševal je vse člane skupine, kdaj bi se lahko sestali, da bi se zmenili, kaj in kako ob

spominu na tisti dan, ko so našega predragega, največjega slovenskega pesnika, klasika, kropili tam nekje v Kranju. Kakor ponavadi smo se vsi, kot da bi nas pozval kak vojaški admiral, takoj

oglasili in določili datum in uro seje. Na dan petka, 5. februarja 2021, smo se zbrali na neki čudni internetni aplikaciji, ki jo imenujejo Meet. Glede na to, da seje v živo nismo smeli narediti, smo si morali pomagati s tem, kar smo imeli na razpolago. Čeprav to aplikacijo za komuniciranje večina izmed nas uporablja že eno leto, zaradi šole na daljavo in drugih dejavnosti, nekateri še niso razumeli, da se, če govori eden nad drugim, ničesar ne zastopi. Predstavljajte si, da nekaj ljudi klepetata okrog mize v neki restavraciji. Če ti želiš klepetati z nekom, ki sedi na drugem koncu mize, moraš kričati. Ravno do tega je prišlo na našem srečanju. Draga in ne ravno demokratična gospodična Ilaria Bergnach, ki je bila prisotna na naši seji, kot predsednica društva F.B. Sedej, je storila nekaj grozovito strašnega. Ob vsem kaosu, ki se je ustvaril, je vklopila svoj mikrofona in udarila po svoji pisalni mizi (zelo verjetno se je ta ob udarcu tudi razčetrila). Če je bilo prej kričanja na pretek, je po tem na Meetu vladala smrtna tišina. Nismo si upali niti dihati. Čutili smo podobno napetost, ki jo čuti anonimen otrok, ki se v grozljivem filmu zapre v omaro, da zbeži pošasti. Vse skupaj je trajalo nekaj sekund. Nato se je zgoraj omenjena predsednica društva začela krohotati na ves glas in vsi smo se sprostili. Nas namreč v resnici ni bilo strah nje, enostavno nismo vedeli, kaj se je pripetilo. Predstavljali smo si, da se je komu izmed nas zrušila streha na glavo in smo srčno molili, da to ni bila naša. Po tem dogodku smo se umirili in besedo je prevzela gospodična Ilaria. Po dveh urah njenega predavanja, kjer nam je predstavila kompleksen projekt, je zapustila sestanek, da bi se lahko sami zmenili, kar se nam zdi boljše. Prišli smo do zaključka, da bomo imeli letos v Števerjanu kulturni vikend. Toda ne nekaj preveč dolgočasnega, kot tisti večeri, kjer zaspiš ob začetku in se prebudiš ob končnem aplavzu. Razmišljali smo o nečem bolj inovativnem in zanimivem. Ob že pretekli 23. uri smo se končno pozdravili in vedeli, kaj nas čaka. Kulturni vikend naj bi začel v soboto, 27. februarja, s predstavitvijo knjige Darinke Kozinc, *Dobiva se v Maksiju*, in se nadaljeval naslednjega dne s Kulturnim Mladinskim kvizom. Do takrat smo se nekateri izmed nas kar precej zmatrali, da bi organizirali čim boljšo Prešernovo proslavo.

Ilarii smo prepustili organizacijo prvega večera. Predsednik, podpredsednik in še drugi člani Mladinskega krožka pa smo se bolj osredotočili na nedeljsko popoldne (seveda pod nadzorom vsemogočne predsednice Bergnach).

Teden pred Kulturnim vikendom se je par ljudi zbralo v veliki dvorani v domu v Števerjanu. Morali smo seveda promovirati in ustvariti interes za našo Prešernovo proslavo. Tako nam je prišlo na misel, da bi ustvarili "Instagram story", kjer naj bi bilo eno vprašanje z štirimi odgovori in bi gospod Prešeren v posnetku s prstom kliknil na pravilni odgovor. To veste, ni enostavno. Predvsem zato, ker nas je Prešeren zapustil že pred 172 leti. Ni ostalo drugega kot dobiti novega Prešerna. Vprašanje, ki smo si ga vsi postavili je bilo: kdo pa lahko predstavlja tako važno, mogočno osebnost, kakršna je bil Prešeren? Kdo drug, če ne nek moderen artist, pisatelj, genialen človek? Tako smo tega človeka preoblekli. Izgledal je ponosen in imel je tako trdno postavo v tistih oblačilih, da je res dajal vtis, da je on tisti pisatelj, o katerem se dijaki učijo v šoli. Ne morem vam pa razkriti njegovega imena. Povem pa vam lahko to, da njegovo ime se začne s črko "I", priimek pa z "B". Če ste slučajno odkrili, kdo je bil, se ne morete ne strinjati z besedami v prejšnjih vrsticah. Vsekakor, vrnimo se k bistvu. Ustvarili smo torej "story" na Instagramu in jo delili, da je dosegla čim več ljudi, ki so bili gotovo veseli ob sprejemu te informacije. Med tednom smo delili še vabila in s kratkim videoposnetkom smo še enkrat poudarili, naj ljudje, še posebej sovaščani, ne izgubijo priložnosti, da si na nedeljo popoldan ogledajo Kulturni kviz in pri njem sodelujejo.

Sobotni večer je minil kar umirjeno. Po Youtube kanalu društva se je vršila predstavitev knjige z naslovom "Dobiva se v Maksiju". Bila je ura sproščenega pogovora med Darinko Kozinc in Megi Rožič. Kdor je to gledal v živo, je domov (v prenesenem pomenu, kajti v resnici smo bili vsi že doma), odnesel kar veliko znanja. Sedaj pa se osredotočimo na nedeljo popoldan. Gospe in gospodje, zadnji dan Kulturnega vikenda je bil enkrat. Bili smo vedno v živo na Youtube kanalu, toda tokrat smo snemali v profesionalnem studiu Radia Verité. Tistega dne so se v studiu zbrali: predsednica Ilaria Bergnach (postavil jo bom na prvo mesto v naštevanju, drugače me ne boste

več brali v Vestniku), predsednik Mladinskega krožka Bernard, Miha in Lapo, ki so interagirali z gledavci. V ozadju pa sta bila tehnika Daniel in Guglielmo. Po obveznem naštevanju imen pa pojdimo k stvari. Preden pa se spustimo v podrobnosti, morate vedeti, da je bil tisti dan za predavatelje res težak. V studiju so pogrešali podpredsednika Mladinskega krožka, ki se zaradi višjih sil ni mogel udeležiti kviza. Če si podrobno pregledate spet videoposnetek, ki je na voljo vsem, lahko takoj prepoznate, kako so bili vsi zelo žalostni zaradi tega. Še posebej je to razvidno v tem, da se skozi celo predstavitev, predavatelji mučijo govoriti v števerjanskem narečju. To pa jim ne uspe. Ste se morda spraševali zakaj? Odgovor

je res enostaven. Števerjanščina jih spominja na podpredsednika Mladinskega krožka in če bi uporabljali ta jezik, bi po vsej verjetnosti bil studio poplavljen zaradi neustavljivega joka in ne zaradi poplave Gregorčičeve krasne hčere planin.

Vsekakor, kviz se je kolikor toliko pošteno iztekel, če ne štejemo treh klicev na sedem iz zaselka Ašči, in posledično so tri darila na sedem prejeli oni. Treba pa je pohvaliti Števerjance, ki so se izkazali za zelo kulturne ljudi. Ob zaključku tega Kulturnega vikenda, se je nam, iz Mladinskega krožka in gospodični Ilarii oddahnilo. Vse je šlo kot po olju in verjamem, da smo bili tako mi, kakor tudi gledalci, veseli te alternativne Prešernove proslave.

Osrednja proslava Slovencev v Italiji ob slovenskem kulturnem prazniku

ODTISI SVETLOBE

Tam notri je vse naše življenje...

V torek, 2. februarja, so v Trgovskem domu v Gorici predstavili program letošnje osrednje proslave Slovencev v Italiji ob slovenskem kulturnem prazniku, ki jo od leta 2010 prireja krovni organizaciji SKGZ in SSO. Letošnji program proslave z naslovom **ODTISI SVETLOBE. Tam notri je vse naše življenje...** je zasnovala ekipa Kinoateljeja in se je v skladu s trenutnimi covid omejitvami odvijala preko spleta in televizijskih ekranov. Na novinarski konferenci sta bila prisotna predsednika krovnih organizacij Walter Bandelj in Ksenija Dobrila, režiser proslave Leo Černic ter Mateja Zorn, predstavnica Kinoateljeja.

Predsednika Slovenske kulturno-gospodarske zveze in Sveta slovenskih organizacij, **Ksenija Dobrila** in **Walter Bandelj**, sta med tiskovno

konferenco poudarila zadovoljstvo, da so protagonisti letošnje proslave ob slovenskem kulturnem prazniku mladi – od slavnostne govornice Vide Rucli, do režiserja Lea Černica in drugih soustvarjalcev proslave. »*Veseli smo tudi, da bo, pa čeprav zaradi pandemskega obdobja, letos prvič imela glavno besedo najmlajša umetniška forma, se pravi film,*« je poudarila Ksenija Dobrila. »*Izpostaviti gre zgled Franceta Prešerna in njegove dediščine, ki predstavlja temelj kulturne in narodne zavesti tudi za Slovence v Italiji,*« je zaključil Walter Bandelj. Predsednika sta se na predstavitvi namenoma usedla drug pred logotip ustanove drugega, da bi poudarila podobo skupnega sodelovanja in dela. Izpostavila sta pomen kulture, kot enega glavnih temeljev slovenskega naroda, saj smo narod, ki

se je skozi stoletja ohranjal prav preko kulture, ki nas je neprestano prežarjala. Predsednika sta prepoznala pomembno in v prihodnost usmerjeno delo, ki ga Kinoatelje opravlja v slovenski zamejski skupnosti.

Režiser **Leo Černic** je predstavil izhodišče nastajajoče proslave, ki gradi na filmski govorici. Zgodba sledi kozmonavtu, ki pristane v naših krajih in jih radovedno raziskuje. »Všeč mi je bila prisposoba kozmonavta kot nekoga, ki pozna

Fotografija: www.kinoatelje.it

celoten kozmos, širno vesolje in kontrast, ki se izriše s pristankom na njemu nepoznanem koščku sveta, kjer biva naša manjšina, in jo začne raziskovati prav skozi gibljive podobe,« je povedal Černic. »V igranem delu filma lahko najdemo zgolj dva nastopajoča, devetdesetletnega amaterskega filmskega ustvarjalca Aljošo Žerjala in mladega filmskega študenta Jana Devetaka. Nekoga, ki je že ustvaril veliko dragocenih avdiovizualnih zapisov, drugi pa je šele na začetku svoje ustvarjalne poti,« je še dodal Černic.

Programska vodja Kinoateljeja **Mateja Zorn** je nato izpostavila bogastvo in dragocenost avdiovizualne dediščine Slovencev v Italiji, ki kliče po tem, da jo uredimo in začnemo tudi primerno vrednotiti. »Kar je bilo narejeno do sedaj razumemo kot začetek obsežnejše raziskave, ki jo je potrebno nadgraditi in v naslednjem koraku tudi poskrbeti za ustrezno hranjenje, digitaliziranje

in restavriranje ter predvsem prenos tega poznavanja na nove, mlajše generacije. Našo vizijo in pristop delovanja na tem področju smo artikularili v besedilu **Proslavi ob rob** (dosegljiv je na spletu) in upam, da jo bomo v sredini slovenske skupnosti v Italiji v bližnji prihodnosti tudi začeli uresničevati. Tokrat bo v kolažu predstavljen zgolj delček zapaščine, izbrani so bili filmi, ki jih zaznamuje izrazit avtorski pristop pri njihovem snovanju.«

Proslava je bila premierno na ogled v ponedeljek, 8. februarja 2021, ob 19. uri v živo preko Kinoateljejevega YouTube kanala, 14. ter 18. februarja pa preko televizijskega prenosa na Slovenskem programu Deželnega sedeža RAI za Furlanijo Julijsko krajino. Kinoatelje je želel izpostaviti bogastvo in dragocenost avdiovizualne dediščine Slovencev v Italiji. Ljudje puščamo v gibljivih podobah odtise življenja. Vsaka skupnost, še posebej manjšinska, ima rada svoje izročilo, a projekcija v bodočnost je zreli sad, ki ga je treba pri rasti spremljati, negovati. Bolj enostavno je navezovanje na uveljavljeno tradicijo, ki se nam zdi zanesljiv in trajen proizvod stoletij. Vendar delo za bodočnost je prav ustvarjanje novega, preoblikovanje in preseganje obstoječega izročila, ki je pričevanje in dediščina preteklosti in bogastvo vsake skupnosti. Zato pa ni železna srajca, ampak odskočna deska. Delo za bodočnost je ustvarjanje novega izročila. Kot so naši predniki ustvarili svojo dediščino, tudi mi gradimo za bodočnost novo dediščino, ki jo lahko zapišemo v podobe filma, rahle a trajne.

Fotografija: www.kinoatelje.it

Letošnja nagrajenca na Osrednji proslavi Slovencev v Italiji ob slovenskem kulturnem prazniku sta bila duhovnik Božo Zuanella in dirigent, tolkalist, skladatelj, in še bi lahko naštevali, Patrick Quaggiato.

Fotografija: www.ssorg.eu

Božo Zuanella je duhovnik, raziskovalec in publicist. Rodil se je leta 1941 v vasi Bijače pod Landarsko jamo. Leta 1951 je šel v semenišče in po trinajstih letih postal duhovnik. Danes je še zadnji beneškoslovenski duhovnik, ki redno mašuje. Ljubezen do jezika sta mu vlila mama in tata, ki sta ga učila slovenskega narečja in to v težkih časih, ko je bila slovenščina prepovedana. Kot samouk se je kasneje naučil tudi slovenskega knjižnega jezika. V Novem Matajurju je pisal o

lokalni zgodovini in etnologiji ter sourejal časopis Dom. Zuanella je velik ljubitelj gora.

Patrick Quaggiato se je rodil v Gorici 25. januarja 1983. Pri osmih letih je začel igrati klavir, vzporedno pa je začel tudi tolkalno študijsko pot. Na tržaškem Konservatoriju "Giuseppe Tartini", kamor se je vpisal po višješolski diplomi, je diplomiral iz tolkal in vokalno-zborovske kompozicije ter zborovodstva. Zaključil je tudi triletni tečaj za dirigiranje pihalnih orkestrov in vodil številne pihalne orkestre ter zборе. Trenutno poučuje tolkala in bobne na dveh glasbenih šolah goriške in videmske pokrajine. Vodil je številne tečaje bobnov in ritma ter imel različna predavanja o glasbi. Kot tolkalec, dirigent in pevec je sodeloval na več kot dva tisoč nastopih tudi z velikimi osebnostmi, med katerimi izstopajo velike osebnosti, kot sta dirigent Riccardo Muti in kantavtor Vlado Kreslin. Najprej je skladal pretežno za zборе, v zadnjih letih pa si utira pot tudi na instrumentalnem, orkestralnem in gledališkem področju. Njegove zborovske kompozicije se pojavljajo na različnih zgoščenkah in zbirkah, izdanih tako v Italiji kot v Sloveniji in Avstriji, in so vključene v repertoarje številnih zborov, izvajajo pa jih tudi na mednarodnih tekmovanjih. Več jih je bilo nagrajenih. Quaggiatov skladateljski opus zajema nad 600 naslovov.

Našemu dirigentu Patricku čestitamo ob prejetju nagrade in mu želimo še veliko let plodnega dela.

DAROVI

ZA CERKEV SV. FLORIJANA V ŠTEVERJANU:

- namesto cvetja pokojni Emi Planišček, nekdanji muzikanti in pevci števerjanskega ansambla, 100,00€;
- za cvetje Kristina Bednarich 20,00€;
- Ivan Maraž 20,00€;
- nabirka po vasi za Veliko soboto 600€;
- A. L. 500€;

- namesto cvetja pokojni sestrični Erminiji, Nada in Silvana 100,00€;
- v spomin na pokojnega Joškota Staniča, Veneranda, Rajka in Adrijana, 80,00€;
- v spomin na pokojnega Joškota Staniča, Sonja in Ana Terpin, 50,00€;
- v spomin na pokojnega Jožefa Simčiča, družina 100,00€;

- v spomin na pokojnega Jožefa Simčiča, kolegi in sodelavci hčerke Mirjam, 120,00€;
- v spomin na pokojnega Mirkota Simčiča, družina Gravnar 50,00€.

ZA CERKEV NA JAZBINAH:

- v spomin na pokojno teto Marijo, Maurizio in Sergio 40,00€,
- Nives z družino, 70,00€,
- Marica Colja-Podveršič, 50,00€,
- družini Pillon Domenico in Roberta, 150,00€.

ZA MLADE DRUŽINE V STISKI:

- v spomin na pokojno Marino Lenardi, družina Ivan Miklus, 100,00€;
- Maja in Mitja, 25,00€;
- v spomin na pokojnega Rikarda Komjanca, Ida Komjanc, 50,00€;
- NN, 60,00€;
- NN, 500,00€;
- NN, 1000,00€;
- Barbara, 20,00€;
- v spomin na pokojnega Joškota Staniča, družina, 100,00€;
- v spomin na pokojnega Jožefa Simčiča, družina Gravnar, 100,00€;
- NN, 200,00€;
- spomin na strica Jožefa in Mirkota Simčiča, Ivan Miklus z družino, 100,00€.

ZA ŠTEVERJANSKI VESTNIK:

- Ljubka Hlede 20,00€;
- Hadrijan Miklus 30,00€;
- V spomin in namesto cvetja na grob pokojnega Rikarda Komjanca, letniki 1948, 80,00€;
- V spomin in namesto cvetja na grob pokojnega Pepeta Simčiča darujejo sestra Anka, nečaka Silvana in Zvonko, 55,00€;
- N.N. iz Sovodenj 30,00€;
- N.N. iz Števerjana 30,00€.

ZA RAZLIČNE NAMENE:

- za Škofijsko Karitas (Fondo Scrosoppi) v spomin na pokojnega Jožefa Simčiča, družina Srebrnič, 150,00€;
- za Karitas Štandrež, NN, 70,00€;
- za Slovenske misijonarje, NN, 70,00€
- za misijonarja Pedra Opeko, NN, 70,00€;
- za potresence na Hrvaškem, NN, 50,00€;
- za lačne otroke, v spomin na pokojnega Jožefa Simčiča, družina, 100,00€;
- a Svete tri kralje, v spomin na pokojno Marino Lenardi družina, 50,00€;
- za mešani pevski zbor Frančišek B. Sedej, v spomin in namesto cvetja na grob pokojnega Pepeta Simčiča darujejo sestra Anka, nečaka Silvana in Zvonko, 55,00€.

SMRTI

Giuseppe (Jožef) Simcic

Rodil se je 24. februarja 1930 na Kojskem.

Umrli je 15. januarja 2021 v Gorici.

Pogreb je potekal 19. januarja 2021 v Števerjanu.

Giuseppe (Joško) Stanic

Rodil se je 1. avgusta 1933 na Kojskem.

Umrli je 3. januarja 2021 v Gorici.

Pogreb je potekal 8. januarja 2021 v Števerjanu.

Maria Corsi vd. Coco

Rodila se je 19. maja 1933 na Kojskem.

Umrli je 1. januarja 2021 na Jazbinah.

Pogreb je potekal 7. januarja 2021 na Jazbinah.

KUHARSKI RECEPTI

MASLENI VENEC

Sestavine: 1 kocka kvasa, 3,5 dl mleka, 80 dag moke, 4 jajca, 9 dag sladkorja, 1 dl olja, 2 mali žlički soli, 10 dag masla, lanena semena, jajce za premaz.

Priprava: kvas za sladko testo raztopimo v mlačnem, sladkanem mleku in ga prilijemo k ostalim sestavinam, olje pa dodajamo po kapljicah med mešanjem. Na koncu mešamo testo na najvišji hitrosti približno 10 minut. Ko postane testo lepo gladko, ga damo na toplo vzhajati.

Vzhajano testo stresemo na pult, ga pregnetemo, razdelimo na pet kosov in pustimo nekaj minut počivati. Spočito testo razvaljamo – vsak kos v obliko kroga. Prvi krog položimo na pekač, ga premažemo s stopljenim maslom, prekrijemo z drugo plastjo testa in tako ponavljamo do konca – na vrhu testa ne premažemo z maslom. Nato vse plasti na sredini prerežemo, kot bi želeli krog razrezati na osem trikotnikov, ki se na zunanji strani držijo skupaj. Zatem začnemo oblikovati venec: plasti vsakega trikotnika primemo na sredini kroga in jih obrnemo naokrog proti robu venca. Pri polaganju posamičnih listov trikotnika na zunanji del venca pazimo, da vsakega malenkost zamaknemo in tako ustvarimo poseben vzorec. Na koncu premažemo venec s stepenim jajcem, posujemo z lanenimi semeni in ga damo ponovno vzhajati. Vzhajani venec postavimo vročo pečico in pečemo približno 45 minut pri 180°C.

ČOKOLADNA TORTA BREZ PEČENJA

Za tortno dno: 200 g maslenih keksov, 120 g razpuščenega masla

Za kremo: 280 g indijskih oreščkov, 210 g mehkih suhih dateljnov, 375 ml vode, 1–2 žlic kokosovega olja (sobne temperature, da je tekoče), 35 g kakava v prahu, malo soli

Za premaz: 35 g mehkih suhih dateljnov, 125 ml vode, 25 g kakava v prahu, 3 žlic kokosovega olja (sobne temperature, da je tekoče)

Za okras: 2–3 žlice malin, 3 žlice lešnikovega krokanta

Postopek: indijske oreščke vsaj 4 ure namakamo v vodi in nato dobro odcedimo. Za tortno dno fino nadrobimo kekse, jih prelijemo z maslom in temeljito zmešamo. Pekač za torto s snemljivim robom na dnu obložimo s papirjem za peko. Maso damo v pekač in jo s spodnjo stranjo žlice ob robovih oblikujemo tako, da dobimo 1–2 cm visok rob; maso na dnu čvrsto potlačimo. Za približno 10 minut postavimo v hladilnik.

Vse sestavine za kremo pretlačimo v mešalniku, jih porazdelimo po pekaču in za približno 2–3 minute postavimo nazaj v hladilnik. Za premaz v mešalniku sesekljammo dateljne, nato še vse ostale sestavine. Pekač vzamemo iz hladilnika in premaz porazdelimo po kremi. Torto za približno 4 ure postavimo v zamrzovalnik. Okrasimo jo z lešnikovim krokantom in malinami.

JABOLČNI ZVITKI S SVEŽIM SIROM

Polnilo: 300 g namaza iz svežega sira, vrsta z zelišči, 1 drobno naribano jabolko, 1 rumenjaki, nastrgana lupinica 1 limone, 1 čajna žlička čilijevih kosmičev, pol šopka grobo sesekljanega peteršilja, sol, poper

Testo: približno 120 g vlečenega testa, 50 ml rastlinskega olja, 1 beljak, 2 žlici sezama

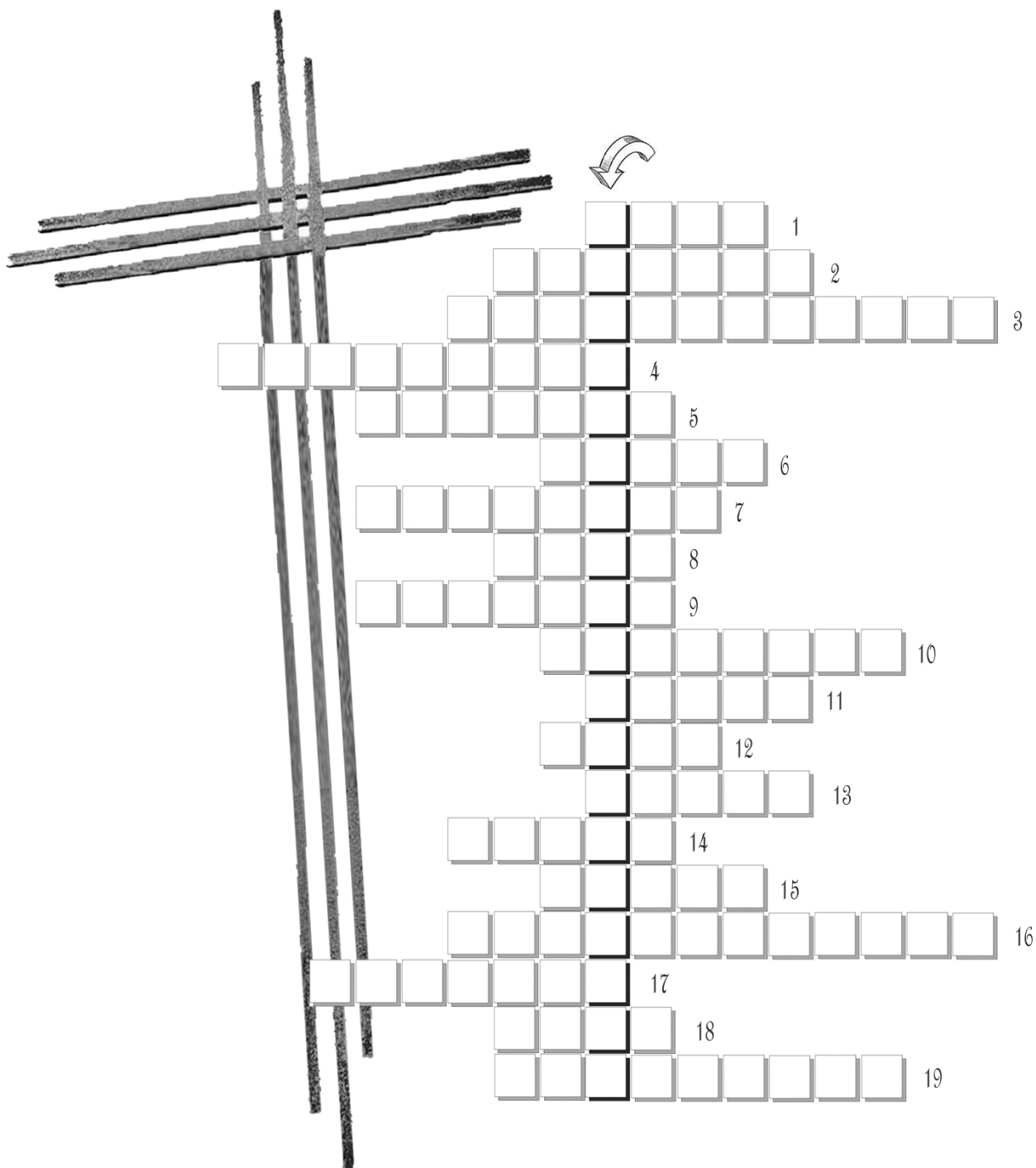
Sirnemu namazu primešamo jabolka, rumenjaki, limonino lupinico, čilijeve kosmiče in peteršilj ter solimo in popramo.

Vsak list testa prepolvimo in namažemo z nekaj olja. Na spodnji rob naložimo 2–3 žlice sirne mase in jo razporedimo tako, da levo in desno na vsaki strani ostane 2 cm prostora, nato pa testo še enkrat premažemo z nekaj olja. Levi in desni rob zapognemo čez maso in testo zvijemo od spodnjega roba navzgor.

Zvitke namažemo z beljakom in posujemo s sezamom. Po 4 naenkrat položimo v cvrtnik na vroč zrak in jih pri 190 stopinjah pečemo 6 minut, da se hrustljivo zapečejo.

REŠITEV IGRICE NA STRANI 38

V O D A
 P A S I J O N
 P R I T R K O V A L G I
 P E P E L N I C A
 B I Č A N J E
 Z E G E N
 K R I Ž A N J E
 P O S T
 P I S A N K A
 R A G L A N J E
 P I R H I
 H R E N
 O G E N J
 P I N C A
 M E N I H
 K R E S I L N A G O B A
 Z V O N O V I
 F U J E
 B L A G O S L O V

- 1) je lahko naravna, gazirana, sladka, slana
- 2) popis Jezusovega trpljenja
- 3) Lojze, Bruno, Darko
- 4) prvi postni dan
- 5) tepenje z bičem
- 6) blagoslov
- 7) usmritev na križu
- 8) 40 dni med katerimi se nekaj odpovemo
- 9) belokranjski pirhi
- 10) uporaba ragelj

- 11) pisanke
- 12) pekoča korenina
- 13) kres, požar
- 14) velikonočni sladki kruh
- 15) frančiškan in tudi dobra sladica
- 16) goba s katero so nosili ogenj po hišah
- 17) kovinski predmet, ki nam daje močne zvoneče glasove
- 18) velikonočne sladice kuhane v vreli pršutovi vodi
- 19) prošnja za božjo naklonjenost

AJ! JAJ! JAJ! TA KERAMIKA!!!

V jesenski številki Števerjanskega vestnika smo pod naslovom "Železo, joj to železo!" objavili članek, v katerem je bilo govora o pravilni in "fair" dostavi odpadkov na zbirno mesto na ovinku na Pušči. V zadnji "rundi" smo se večkrat zapeljali mimo železnih kosovnih odpadkov in opazili še eno nepravilnost, za katero je prav, da se nekoliko razpišemo. Tik ob plastičnem zabojniku za steklo smo opazili lepo stoječo straniščno školjko, pač keramični izdelek, ki stilistično ni več pripadal modernim kopalnicam sodobnega časa. Kot je razvidno iz spodnje fotografije je bivši lastnik školjke mislil, da ga bo pristojni, ki običajno prazni zabojnik za steklo, kar sam vzel v naročje in ga zalučal na kamion.

Pravilno je in na nekaterih zabojnikih za steklo je to tudi navedeno, da se v steklo ne meče keramičnih izdelkov, saj so ti vir onesnaževanja v procesu recikliranja steklenih odpadkov. Keramika namreč tvori majhne »kamenčke« v steklu, zaradi katerih je lahko steklenica ali katerikoli drugi stekleni izdelek neuporaben, v bližini »kamenčka« se namreč tvori razpoka. Ko bi pa ta fizično-kemijski zakon ne držal, bi pa bilo vseeno nemogoče spraviti celo straniščno školjko ali bidet v luknjo zabojnika. Iz teh razlogov pozivamo vse uporabnike ekoloških storitev, da se vedejo po pravilih, obenem pa objavljamo telefonsko številko in urnike zbirnega centra v Moraru, ki sprejema vse vrste odpadkov ter jih pravilno dostavlja v reciklažne kanale.

Urniki zbirnega centra odpadkov v Moraru:

- ponedeljek in četrtek od 08.00 do 12.30 in od 14.00 do 16.00
- sreda od 14.30 do 18.30
- sobota od 08.00 do 12.30

tel. številka: 0481 770611

VELIKONOČNA POBARVANKA

MARJAN DRUFOVKA: V SAMOSTOJNOSTI JE MOČ

Zbornik ob 70. obletnici Kmečko delavske zveze za Števerjan

V samostojnosti je moč je naslov zbornika, ki je izšel pri Goriški Mohorjevi družbi ob 70. obletnici Kmečko delavske zveze za Števerjan, sekcije stranke Slovenske skupnosti, katere ustanovitev je bila obeležena 22. februarja letos. Marjan Drufovka, podžupan občine Števerjan, politični tajnik sekcije Slovenske skupnosti za Števerjan, družbeni in prosvetni delavec ter avtor in urednik knjig o krajevni zgodovini in kulturnem utripu v domači vasi, je zbornik uredil, zbral gradivo in napisal besedila. Gre za bogato zasnovan zbornik, ki ne prinaša le podatkov o občnih zborih števerjanske sekcije in njenih odborih, temveč tudi dragocene podatke o zgodovini občine in njene politične stvarnosti. Pomembna je tudi objava zgodovinskega pregleda izpod peresa prof. Petra Černica ob šestdeseti obletnici Kmečko delavske zveze. Zbornik bogatijo predvsem dokumentarne fotografije, arhivski izrezki člankov, ki so bili objavljeni v raznih časopisih, in pogovori s posamezniki, stebri vaše skupnosti, ki so s svojimi izkušnjami in zagnanostjo prispevali k uspešnejšemu delu števerjanske sekcije.

»Sedemdeset let se morda zdi v nekem širšem zgodovinskem kontekstu zelo kratko obdobje. V naši realnosti je bil to čas korenitih družbenih in političnih sprememb, prelomnih trenutkov in trdega dela, da smo nadoknadili to, kar je bilo nekaterim že dalj časa samoumevno,« poudarja v svoji spremni besedi števerjanska županja Franca Padovan.

Knjigi na pot sta poleg županje Padovan napisala uvodne misli tudi Damijan Terpin, bivši deželni tajnik in član deželnega tajništva Slovenske skupnosti, in Lojze Peterle, prvi predsednik demokratično izvoljene vlade Republike Slovenije. Damijan Terpin, Števerjanec po rodu, v svojem uvodu pravi: »Ko prebiram imena in se spominjam teh ljudi, takratnih protagonistov, ne morem mimo ugotovitve, da so to bili pravi "heroji demokracije in slovenstva", ki so v težkih časih skromne blaginje ogromno svojega časa in dela posvetili skupnosti, rasti našega Števerjana, tako da se je od takratne še uboge briške vasice povzpел do današnje moderne, infrastrukturno organizirane in gospodarsko uspešne, očem vabljuje, pa tudi socialno čuteče občine«. Lojze Peterle, velik prijatelj Števerjancev, pa izreka svoje čestitke ob tem lepem jubileju z besedami: »V veselje in v posebno čast mi je, da se lahko z nekaj prazničnimi besedami pridružim spominskemu poklonu ob sedemdesetletnici Kmečko delavske zveze – sekcije Slovenske skupnosti za Števerjan. Ustanovitev Kmečko delavske zveze 22. februarja 1951 je bila po uspehu dr. Avgusta Sfiligoja s pridobitvijo lastne občine prava, odgovorna in dolgoročna odločitev. Stvari ste odločno, vizionarsko in samostojno vzeli v svoje roke. Ni šlo samo za voljo po upravljanju, ampak za izraz volje "biti po slovensko". Zgodba Kmečko delavske zveze/ Slovenske skupnosti je enkratna zgodba zvestobe slovenskim koreninam in pojmovanja politike kot dela za skupno dobro. Je zgodba o uspehu.«

Ob sklepu knjige avtor sam navaja nekaj misli, ki so ga vodile pri nastajanju zbornika: »Ob tem pomembnem jubileju sem se z veseljem zazrl v preteklost in se s hvaležnostjo spomnil, kaj vse so naši predhodniki v tem času naredili za skupno dobro. Skušal sem zaobjeti več generacij Števerjancev, ki so sodelovali in še danes sodelujejo pri zaščitnem procesu naše majhne skupnosti. Pri zbiranju podatkov me je vodila želja, da bi tudi drugi nadaljevali z zbiranjem tovrstnega gradiva, ki bo prihodnjim rodovom pomagalo razumeti zgodovino naše vasi.«

Knjiga *V samostojnosti je moč* je izšla pod pokroviteljstvom Občine Števerjan in Sekcije Slovenske skupnosti za Števerjan. Na razpolago je v Katoliški knjigarni v Gorici in v Tržaškem knjižnem središču v Trstu kot tudi na spletni prodajalni Goriške Mohorjeve družbe www.mohorjeva.it.

Marjan Drufovka

V SAMOSTOJNOSTI JE MOČ

